

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 ศึกษาสารอิมัลซิฟายเออร์ในเค้กเนย

4.1.1 ศึกษาปริมาณที่เหมาะสมในการใช้ Sucrose ester เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

แปรปริมาณ Sucrose ester เป็น 3 ระดับ คือ 1,2,3% โดยน้ำหนักแป้ง

ประเมินผลการทดลอง เพื่อเลือกเค้กเนยที่ใช้ Sucrose ester เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

โดยพิจารณาจาก คะแนนการยอมรับรวมทางประสาทสัมผัส (ตารางที่ 4.2) และสมบัติทางกายภาพด้านปริมาตร และ symmetry index (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 สมบัติทางกายภาพของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Sucrose ester ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนักแป้ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Sucrose ester 1%	Sucrose ester 2 %	Sucrose ester 3 %
Batter				
ความต่งจำเพาะ (g/cm ³)	1.0700 ^c $\pm$ 0.0111	0.9812 ^b $\pm$ 0.0082	0.9644 ^b $\pm$ 0.0101	0.9465 ^a $\pm$ 0.0158
ความหนืด (cP)	35000 ^a $\pm$ 1649.24	40400 ^b $\pm$ 461.88	41800 ^{bc} $\pm$ 768.94	42600 ^c $\pm$ 765.94
Cake				
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1044.25 ^a $\pm$ 34.38	1107.00 ^b $\pm$ 14.31	1203.75 ^c $\pm$ 34.14	1230.75 ^c $\pm$ 34.77
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.42 ^a $\pm$ 0.08	2.57 ^b $\pm$ 0.03	2.80 ^c $\pm$ 0.08	2.86 ^c $\pm$ 0.08
น้ำหนักที่สูญเสีย ^{ns} (%)	4.29 $\pm$ 0.14	4.42 $\pm$ 0.04	4.33 $\pm$ 0.29	4.41 $\pm$ 0.21
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	4.36 ^a $\pm$ 0.08	5.26 ^b $\pm$ 0.03	5.35 ^c $\pm$ 0.04	5.54 ^d $\pm$ 0.04
Symmetry index ^{ns} (mm)	8.00 $\pm$ 1.15	7.75 $\pm$ 1.26	7.75 $\pm$ 2.87	7.50 $\pm$ 1.91
Uniformity index ^{ns} (mm)	1.00 $\pm$ 0.00	1.75 $\pm$ 0.50	1.25 $\pm$ 0.96	2.00 $\pm$ 0.00
Volume index (mm)	145.00 ^a $\pm$ 2.71	161.00 ^b $\pm$ 1.83	164.75 ^b $\pm$ 2.06	169.50 ^c $\pm$ 3.11

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า ปริมาณสาร Sucrose ester มีผลต่อความต่งจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ Volume index ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า เมื่อปริมาณสาร Sucrose ester เพิ่มขึ้น จะทำให้ความต่งจำเพาะลดลง ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ volume index เพิ่มขึ้น ปริมาณสาร Sucrose ester ไม่มีผลต่อ ค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ symmetry index และ uniformity index ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.2 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Sucrose ester ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Sucrose ester 1%	Sucrose ester 2%	Sucrose ester 3%
สี ^{ns} (10)	8.39 $\pm$ 1.04	8.33 $\pm$ 0.97	8.16 $\pm$ 0.80	8.31 $\pm$ 0.90
-สีเปลือก ^{ns} (5)	4.18 $\pm$ 0.07	4.41 $\pm$ 0.61	4.06 $\pm$ 0.52	4.14 $\pm$ 0.65
-สีเนื้อ ^{ns} (5)	4.20 $\pm$ 0.65	4.18 $\pm$ 0.70	4.10 $\pm$ 0.55	4.16 $\pm$ 0.55
กลิ่น ^{ns} (10)	8.60 $\pm$ 0.96	8.63 $\pm$ 0.91	8.64 $\pm$ 1.08	8.66 $\pm$ 1.05
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.20 ^b $\pm$ 0.87	8.29 ^b $\pm$ 1.07	6.43 ^a $\pm$ 1.30	6.72 ^a $\pm$ 1.10
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	34.72 ^c $\pm$ 2.50	32.89 ^b $\pm$ 2.69	28.14 ^a $\pm$ 4.18	26.72 ^a $\pm$ 5.33
-ความชุ่ม (20)	17.22 ^b $\pm$ 1.64	16.45 ^b $\pm$ 1.98	13.95 ^a $\pm$ 2.70	13.77 ^a $\pm$ 3.40
-ความนุ่ม (20)	17.50 ^d $\pm$ 1.51	16.43 ^c $\pm$ 1.94	14.18 ^b $\pm$ 3.02	12.95 ^a $\pm$ 3.35
เซลหรือรูอากาศ (20)	16.45 ^d $\pm$ 1.59	15.62 ^c $\pm$ 1.57	13.97 ^b $\pm$ 1.87	13.20 ^a $\pm$ 2.05
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.06 ^b $\pm$ 1.11	7.95 ^b $\pm$ 1.14	7.10 ^a $\pm$ 1.27	6.64 ^a $\pm$ 1.12
-ขนาดของเซล (10)	8.39 ^c $\pm$ 0.98	7.66 ^b $\pm$ 0.95	6.87 ^a $\pm$ 1.24	6.56 ^a $\pm$ 1.56
รสชาติ ^{ns} (10)	8.85 $\pm$ 0.58	8.85 $\pm$ 0.85	8.85 $\pm$ 0.74	8.83 $\pm$ 0.80
คะแนนรวม (100)	85.25 ^c $\pm$ 4.65	82.62 ^b $\pm$ 4.13	74.22 ^a $\pm$ 5.56	72.47 ^a $\pm$ 6.04

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณสาร Sucrose ester มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า เมื่อปริมาณสาร Sucrose ester เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวมลดลง ปริมาณสาร Sucrose ester ไม่มีผลต่อคะแนนสี สีเปลือกเค้ก สีเนื้อเค้ก กลิ่น และรสชาติ ($p > 0.05$) จากการทดลองพบว่า เมื่อใช้สาร Sucrose ester ในปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง จะทำให้มีคะแนนรวมสูงกว่าเมื่อใช้สาร Sucrose ester ที่ระดับ 2% และ 3% โดยน้ำหนักแบ่ง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกปริมาณสาร Sucrose ester ที่ดีที่สุด โดยพิจารณาเค้กเนยจะต้องมีคะแนนการยอมรับรวมในระดับสูง ปริมาตรเค้ก และปริมาตรจำเพาะ มีค่าใกล้เคียงกับสูตรควบคุม พบว่า ปริมาณสาร Sucrose ester ที่ดีที่สุดสำหรับเค้กเนยคือ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง

4.1.2 ศึกษาปริมาณที่เหมาะสมในการใช้ Monoglyceride เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

แปรปริมาณ Monoglyceride เป็น 3 ระดับ คือ 1,2,3% โดยน้ำหนักแบ่ง
ประเมินผลการทดลอง เพื่อเลือกเค้กเนยที่ใช้ Monoglyceride เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์
โดยพิจารณาจาก คะแนนการยอมรับรวมทางประสาทสัมผัส (ตารางที่ 4.4) และสมบัติทางกาย
ภาพด้านปริมาตร และ symmetry index (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 สมบัติทางกายภาพของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Monoglyceride ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนัก
แบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Monoglyceride 1 %	Monoglyceride 2 %	Monoglyceride 3 %
Batter				
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	1.0670 ^c $\pm$ 0.0049	1.0070 ^b $\pm$ 0.0059	0.9823 ^a $\pm$ 0.0080	0.9727 ^a $\pm$ 0.0070
ความหนืด (cP)	36600 ^a $\pm$ 400	40800 ^b $\pm$ 653.20	41600 ^{bc} $\pm$ 653.20	42400 ^c $\pm$ 653.20
Cake				
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1062.75 ^a $\pm$ 16.46	1093.00 ^b $\pm$ 8.60	1138 ^c $\pm$ 15.73	1193.50 ^d $\pm$ 18.34
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.47 ^a $\pm$ 0.04	2.54 ^b $\pm$ 0.02	2.64 ^c $\pm$ 0.04	2.77 ^d $\pm$ 0.05
น้ำหนักที่สูญเสีย ^{ns} (%)	4.30 $\pm$ 0.15	4.31 $\pm$ 0.12	4.16 $\pm$ 0.09	4.28 $\pm$ 0.20
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	4.39 ^a $\pm$ 0.03	4.94 ^b $\pm$ 0.07	5.36 ^c $\pm$ 0.08	5.60 ^d $\pm$ 0.07
Symmetry index ^{ns} (mm)	7.75 $\pm$ 0.96	7.50 $\pm$ 1.00	7.25 $\pm$ 0.96	7.25 $\pm$ 0.50
Uniformity index ^{ns} (mm)	1.25 $\pm$ 0.50	1.00 $\pm$ 0.00	1.25 $\pm$ 0.96	1.25 $\pm$ 0.50
Volume index (mm)	144.50 ^a $\pm$ 1.29	1.54 ^b $\pm$ 2.65	160.75 ^c $\pm$ 3.30	167.50 ^d $\pm$ 1.73

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า ปริมาณสาร Monoglyceride มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ
ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ Volume index ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า
เมื่อปริมาณสาร Monoglyceride เพิ่มขึ้น จะทำให้ความถ่วงจำเพาะลดลง ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก
ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ volume index เพิ่มขึ้น ปริมาณสาร Monoglyceride ไม่มีผลต่อ
ค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ symmetry index และ uniformity index ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.4 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเด็กเนย เมื่อใช้สาร Monoglyceride ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Monoglyceride 1%	Monoglyceride 2%	Monoglyceride 3%
สี ^{ns} (10)	7.91 $\pm$ 1.30	7.83 $\pm$ 1.15	7.64 $\pm$ 1.53	7.66 $\pm$ 1.07
-สีเปลือก ^{ns} (5)	4.06 $\pm$ 0.78	4.00 $\pm$ 0.65	3.97 $\pm$ 0.78	3.95 $\pm$ 0.61
-สีเนื้อ ^{ns} (5)	3.85 $\pm$ 0.94	3.83 $\pm$ 0.97	3.66 $\pm$ 1.15	3.70 $\pm$ 0.89
กลิ่น ^{ns} (10)	8.53 $\pm$ 1.00	8.50 $\pm$ 1.12	8.54 $\pm$ 1.12	8.50 $\pm$ 1.07
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	7.39 ^c $\pm$ 0.86	6.79 ^b $\pm$ 1.50	6.14 ^a $\pm$ 1.39	6.12 ^a $\pm$ 1.33
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	32.87 ^c $\pm$ 2.00	27.79 ^b $\pm$ 5.76	27.93 ^b $\pm$ 4.38	25.66 ^a $\pm$ 5.11
-ความชุ่ม (20)	1.60 ^c $\pm$ 1.45	14.52 ^b $\pm$ 3.10	14.33 ^b $\pm$ 2.52	11.27 ^a $\pm$ 4.26
-ความนุ่ม (20)	16.27 ^b $\pm$ 1.36	13.27 ^a $\pm$ 3.77	13.60 ^a $\pm$ 3.16	14.39 ^a $\pm$ 2.31
เซลหรือรูอากาศ (20)	15.72 ^a $\pm$ 1.10	13.83 ^b $\pm$ 1.26	13.56 ^b $\pm$ 2.23	12.87 ^c $\pm$ 1.28
-ความสม่ำเสมอ (10)	7.72 ^c $\pm$ 0.91	6.93 ^b $\pm$ 0.95	6.77 ^{ab} $\pm$ 1.57	6.39 ^a $\pm$ 1.04
-ขนาดของเซล (10)	8.00 ^b $\pm$ 0.77	6.89 ^a $\pm$ 1.13	6.79 ^a $\pm$ 1.42	6.47 ^a $\pm$ 0.92
รสชาติ ^{ns} (10)	8.62 $\pm$ 0.98	8.68 $\pm$ 0.90	8.64 $\pm$ 1.17	8.60 $\pm$ 1.06
คะแนนรวม (100)	82.37 ^c $\pm$ 3.07	73.43 ^b $\pm$ 7.09	72.47 ^b $\pm$ 4.92	69.43 ^a $\pm$ 6.06

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณสาร Monoglyceride มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าเมื่อปริมาณสาร Monoglyceride เพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้คะแนนความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวมลดลง ปริมาณสาร Monoglyceride ไม่มีผลต่อคะแนนสีเปลือกเค้ก สีเนื้อเค้ก กลิ่น และรสชาติ ($p > 0.05$) จากการทดลองพบว่าเมื่อใช้สาร Monoglyceride ในปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง จะทำให้มีคะแนนรวมไม่แตกต่างจากเมื่อใช้สาร Monoglyceride ที่ระดับ 2% แต่เมื่อใช้สาร Monoglyceride ในปริมาณ 1% โดยน้ำหนักจะมีปริมาตรสูงกว่า ส่วนเด็กที่ใช้สาร Monoglyceride ที่ระดับ 3% มีคะแนนการยอมรับรวมต่ำที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกปริมาณสาร Monoglyceride ที่ดีที่สุดโดยพิจารณาคะแนนการยอมรับรวมในระดับสูง ปริมาตรเค้กและปริมาตรจำเพาะ พบว่าปริมาณสาร Monoglyceride ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กเนยคือ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง

4.1.3 ศึกษาปริมาณที่เหมาะสมในการใช้ Polysorbate 60 เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

แปรปริมาณ Polysorbate 60 เป็น 3 ระดับ คือ 1,2,3% โดยน้ำหนักแป้ง
ประเมินผลการทดลอง เพื่อเลือกเค้กเนยที่ใช้ Polysorbate 60 เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์
โดยพิจารณาจาก คะแนนการยอมรับรวมทางประสาทสัมผัส (ตารางที่ 4.6) และสมบัติทางกาย
ภาพด้านปริมาตร และ symmetry index (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 สมบัติทางกายภาพของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Polysorbate 60 ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนัก
แป้งเป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Polysorbate 60 1%	Polysorbate 60 2%	Polysorbate 60 3%
Batter				
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	1.0728 ^d $\pm$ 0.0029	1.0401 ^c $\pm$ 0.0126	1.0060 ^b $\pm$ 0.0031	0.9851 ^a $\pm$ 0.0092
ความหนืด (cP)	36400 ^a $\pm$ 461.88	38000 ^b $\pm$ 461.88	38800 ^c $\pm$ 461.88	39600 ^d $\pm$ 461.88
Cake				
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1042.25 ^a $\pm$ 31.54	1085.50 ^b $\pm$ 9.15	1102.00 ^b $\pm$ 7.53	1142.50 ^c $\pm$ 12.04
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.42 ^a $\pm$ 0.07	2.52 ^b $\pm$ 0.02	2.58 ^b $\pm$ 0.03	2.65 ^c $\pm$ 0.03
น้ำหนักที่สูญเสีย ^{ns} (%)	4.20 $\pm$ 0.16	4.25 $\pm$ 0.15	4.32 $\pm$ 0.23	4.28 $\pm$ 0.29
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	4.42 ^a $\pm$ 0.02	4.72 ^b $\pm$ 0.03	4.96 ^c $\pm$ 0.06	5.09 ^d $\pm$ 0.03
Symmetry index ^{ns} (mm)	8.00 $\pm$ 2.00	8.50 $\pm$ 1.00	8.75 $\pm$ 0.50	8.50 $\pm$ 1.29
Uniformity index ^{ns} (mm)	1.00 $\pm$ 0.00	2.00 $\pm$ 1.15	1.25 $\pm$ 0.50	1.50 $\pm$ 0.58
Volume index (mm)	143.50 ^a $\pm$ 1.73	148.25 ^b $\pm$ 1.50	153.25 ^c $\pm$ 2.50	157.25 ^d $\pm$ 2.99

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า ปริมาณสาร Polysorbate 60 มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ Volume index ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า เมื่อปริมาณสาร Polysorbate 60 เพิ่มขึ้น จะทำให้ความถ่วงจำเพาะลดลง ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ volume index เพิ่มขึ้น ปริมาณสาร Polysorbate 60 ไม่มีผลต่อ ค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ symmetry index และ uniformity index ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.6 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเด็กเนย เมื่อใช้สาร Polysorbate 60 ปริมาณ 1, 2, 3% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Polysorbate 60 1%	Polysorbate 60 2%	Polysorbate 60 3%
สี ^{ns} (10)	8.00 $\pm$ 1.16	7.52 $\pm$ 1.45	7.60 $\pm$ 1.36	7.68 $\pm$ 1.24
-สีเปลือก ^{ns} (5)	4.16 $\pm$ 0.88	3.81 $\pm$ 0.93	3.81 $\pm$ 0.93	3.87 $\pm$ 0.95
-สีเนื้อ ^{ns} (5)	3.83 $\pm$ 1.03	3.70 $\pm$ 0.89	3.79 $\pm$ 0.92	3.81 $\pm$ 0.84
กลิ่น ^{ns} (10)	8.52 $\pm$ 0.96	8.54 $\pm$ 1.20	8.54 $\pm$ 1.07	8.50 $\pm$ 0.96
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	7.66 ^b $\pm$ 0.80	6.54 ^a $\pm$ 1.20	6.35 ^a $\pm$ 1.53	6.12 ^a $\pm$ 1.14
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	13.43 ^b $\pm$ 2.47	27.81 ^a $\pm$ 5.46	27.20 ^a $\pm$ 5.54	27.04 ^a $\pm$ 4.62
-ความชุ่ม (20)	17.06 ^b $\pm$ 1.29	14.20 ^a $\pm$ 3.48	13.66 ^a $\pm$ 3.79	13.60 ^a $\pm$ 2.58
-ความนุ่ม (20)	16.37 ^b $\pm$ 1.78	13.60 ^a $\pm$ 3.65	13.54 ^a $\pm$ 3.16	13.43 ^a $\pm$ 3.41
เซลหรือรูอากาศ (20)	15.33 ^b $\pm$ 1.52	13.50 ^a $\pm$ 1.65	13.35 ^a $\pm$ 1.78	13.14 ^a $\pm$ 1.14
-ความสม่ำเสมอ (10)	7.79 ^b $\pm$ 1.05	6.77 ^a $\pm$ 1.03	6.64 ^a $\pm$ 1.39	6.45 ^a $\pm$ 0.74
-ขนาดของเซล (10)	7.54 ^b $\pm$ 1.09	6.72 ^a $\pm$ 1.23	6.70 ^a $\pm$ 1.07	6.68 ^a $\pm$ 1.01
รสชาติ ^{ns} (10)	8.06 $\pm$ 0.75	8.12 $\pm$ 1.04	8.00 $\pm$ 1.52	8.10 $\pm$ 1.13
คะแนนรวม (100)	81.02 ^b $\pm$ 3.79	71.64 ^a $\pm$ 6.95	71.06 ^a $\pm$ 6.49	71.60 ^a $\pm$ 5.60

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณสาร Polysorbate 60 มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า เมื่อปริมาณสาร Polysorbate 60 เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวมลดลง ปริมาณสาร Polysorbate 60 ไม่มีผลต่อคะแนนสี สีเปลือกเค้ก สีเนื้อเค้ก กลิ่น และรสชาติ ($p > 0.05$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด เมื่อใช้สาร Polysorbate 60 ในปริมาณ 1% 2% และ 3% โดยน้ำหนักแบ่ง มีคะแนนรวมไม่แตกต่างกัน จากนั้นพิจารณาโดยใช้ปริมาตรเป็นเกณฑ์พบว่า เมื่อใช้สาร Polysorbate 60 ในปริมาณ 1% และ 2% โดยน้ำหนักแบ่งมีปริมาตรไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเลือกสาร Polysorbate 60 1% โดยน้ำหนักแบ่ง ใช้ในการทดลองขั้นต่อไป เนื่องจากใช้ในปริมาณน้อยกว่า

4.2 ศึกษาสารอิมัลซิฟายเออร์ที่เหมาะสมในการผลิตเค้กเนย

ผลิตเค้กเนยที่สรุปได้จากข้อ 4.1.1 4.1.2 และ 4.1.3 เลือกสารอิมัลซิฟายเออร์ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ประเมินผลการทดลอง เพื่อเลือกเค้กเนยที่ใช้ สารอิมัลซิฟายเออร์โดยพิจารณาจาก คะแนนการยอมรับรวมทางประสาทสัมผัส (ตารางที่ 4.8) และสมบัติทางกายภาพด้านปริมาตร และ symmetry index (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 สมบัติทางกายภาพของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Sucrose ester, Monoglyceride , และ Polysorbate 60 ปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Sucrose ester 1%	Monoglyceride 1%	Polysorbate 60 1%
<u>Batter</u>				
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	1.07 ^d $\pm$ 0.01	0.97 ^a $\pm$ 0.01	1.00 ^b $\pm$ 0.01	1.04 ^c $\pm$ 0.01
ความหนืด (cP)	36400 ^a $\pm$ 400	41000 ^d $\pm$ 346.41	40200 ^c $\pm$ 346.41	37800 ^b $\pm$ 346.41
<u>Cake</u>				
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1000.75 ^a $\pm$ 6.87	1101.00 ^b $\pm$ 23.00	1100.25 ^b $\pm$ 12.03	1081.75 ^b $\pm$ 9.65
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.32 ^a $\pm$ 0.01	2.56 ^b $\pm$ 0.05	2.55 ^b $\pm$ 0.03	2.51 ^b $\pm$ 0.02
น้ำหนักที่สูญเสีย ^{ns} (%)	4.18 $\pm$ 0.05	4.21 $\pm$ 0.14	4.21 $\pm$ 0.12	4.25 $\pm$ 0.05
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	4.47 ^a $\pm$ 0.05	5.20 ^d $\pm$ 0.03	4.97 ^c $\pm$ 0.10	4.78 ^b $\pm$ 0.02
Symmetry index ^{ns} (mm)	5.75 $\pm$ 0.83	6.25 $\pm$ 0.83	6.25 $\pm$ 0.83	6.25 $\pm$ 0.43
Uniformity index ^{ns} (mm)	1.25 $\pm$ 0.43	1.25 $\pm$ 1.08	1.25 $\pm$ 0.43	1.50 $\pm$ 0.50
Volume index (mm)	147.25 ^a $\pm$ 1.92	159.50 ^c $\pm$ 2.06	154.25 ^b $\pm$ 4.14	150.50 ^{ab} $\pm$ 2.29

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า สาร Sucrose ester, Monoglyceride, และ Polysorbate 60 1% โดยน้ำหนักแบ่ง มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ Volume index ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าเมื่อปริมาณสาร Sucrose ester 1% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์ จะทำให้ความถ่วงจำเพาะต่ำที่สุด ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง และ volume index สูงที่สุด ส่วนปริมาณสาร sucrose ester, Monoglyceride, และ Polysorbate 60 ไม่มีผลต่อค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ symmetry index และ uniformity index ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.8 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Sucrose ester , Monoglyceride , และ Polysorbate 60 ปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Sucrose ester 1%	Monoglyceride 1%	Polysorbate 60 1%
สี ^{ns} (10)	8.16 $\pm$ 0.78	8.04 $\pm$ 0.77	7.81 $\pm$ 0.78	7.85 $\pm$ 1.33
-สีเปลือก ^{ns} (5)	4.10 $\pm$ 0.55	4.08 $\pm$ 0.57	4.02 $\pm$ 0.38	3.93 $\pm$ 0.86
-สีเนื้อ ^{ns} (5)	4.06 $\pm$ 0.47	3.95 $\pm$ 0.45	3.79 $\pm$ 0.68	3.91 $\pm$ 0.98
กลิ่น ^{ns} (10)	7.83 $\pm$ 1.04	7.87 $\pm$ 0.84	7.81 $\pm$ 1.20	7.87 $\pm$ 1.28
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.41 ^b $\pm$ 0.79	8.35 ^b $\pm$ 0.88	7.10 ^a $\pm$ 0.72	7.35 ^a $\pm$ 1.02
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	33.68 ^c $\pm$ 3.02	31.82 ^b $\pm$ 2.87	29.33 ^a $\pm$ 2.87	28.66 ^a $\pm$ 4.73
-ความชุ่ม (20)	16.68 ^b $\pm$ 2.54	16.20 ^b $\pm$ 2.01	14.47 ^a $\pm$ 1.89	14.31 ^a $\pm$ 3.62
-ความนุ่ม (20)	17.00 ^c $\pm$ 1.70	15.60 ^b $\pm$ 2.14	14.85 ^{ab} $\pm$ 1.97	14.35 ^{ab} $\pm$ 2.88
เซลหรือรูอากาศ (20)	16.14 ^b $\pm$ 1.20	15.97 ^b $\pm$ 1.27	14.18 ^a $\pm$ 1.26	13.72 ^a $\pm$ 1.73
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.04 ^b $\pm$ 0.87	7.85 ^b $\pm$ 0.96	7.12 ^a $\pm$ 1.02	6.87 ^a $\pm$ 1.06
-ขนาดของเซล (10)	8.10 ^b $\pm$ 0.85	8.12 ^b $\pm$ 0.84	7.06 ^a $\pm$ 0.93	6.85 ^a $\pm$ 1.12
รสชาติ ^{ns} (10)	8.56 $\pm$ 0.84	8.58 $\pm$ 0.98	8.52 $\pm$ 1.11	8.50 $\pm$ 1.16
คะแนนรวม (100)	82.81 ^c $\pm$ 3.66	80.64 ^b $\pm$ 3.74	74.77 ^a $\pm$ 4.13	73.97 ^a $\pm$ 5.74

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ns ไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า สาร Sucrose ester, Monoglyceride, และ Polysorbate 60 ปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้านความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า ปริมาณสาร Sucrose ester 1% จะมีผลทำให้คะแนนความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล และการยอมรับรวมอยู่ในระดับสูง ใกล้เคียงกับสูตรควบคุม ปริมาณสาร Sucrose ester, Monoglyceride, และ Polysorbate 60 ในปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่งไม่มีผลต่อคะแนนสี สีเปลือกเค้ก สีเนื้อเค้ก กลิ่น และรสชาติ ($p > 0.05$) จากการทดลองพบว่า เมื่อใช้สาร Sucrose ester ในปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง มีคะแนนรวมสูงกว่าเมื่อใช้ Monoglyceride และ Polysorbate 60 ปริมาณ 1% โดยน้ำหนักแบ่ง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกสาร Sucrose ester 1% โดยน้ำหนักแบ่ง เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์เค้กเนยเพื่อใช้ในการทดลองขั้นต่อไป

4.3 ศึกษาสารทดแทนไขมันในเค้กเนย

4.3.1 ศึกษาการแทนที่ไขมันด้วย Polydextrose

แปรปริมาณสาร Polydextrose เป็น 20, 40, 60, 80, และ 100% โดยน้ำหนักไขมัน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 4.9 และ 4.10

ตารางที่ 4.9 สมบัติทางกายภาพและเคมีของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Polydextrose แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80, 100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	Polydextrose 20%	Polydextrose 40%	Polydextrose 60 %	Polydextrose 80%	Polydextrose 100%
Batter						
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	0.9740 ^a $\pm$ 0.0087	1.0334 ^b $\pm$ 0.0403	1.0947 ^c $\pm$ 0.0097	1.1716 ^d $\pm$ 0.0183	1.2534 ^e $\pm$ 0.0305	1.3238 ^f $\pm$ 0.0127
ความหนืด (cP)	40800 ^f $\pm$ 800.00	40000 ^e $\pm$ 800.00	33867 ^b $\pm$ 2013.29	28800 ^c $\pm$ 800.00	18133 ^b $\pm$ 461.88	8267 ^a $\pm$ 461.88
Cake						
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1139.33 ^f $\pm$ 3.06	1094.00 ^e $\pm$ 9.17	955.67 ^d $\pm$ 21.01	871.00 ^c $\pm$ 20.42	749.33 ^d $\pm$ 40.87	614.33 ^a $\pm$ 12.01
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.65 ^f $\pm$ 0.01	2.54 ^e $\pm$ 0.02	2.22 ^d $\pm$ 0.06	2.03 ^c $\pm$ 0.05	1.75 ^b $\pm$ 0.10	1.43 ^a $\pm$ 0.03
น้ำหนักที่สูญเสียหลังอบ ^{ns} (%)	4.45 $\pm$ 0.06	4.47 $\pm$ 0.09	4.52 $\pm$ 0.10	4.49 $\pm$ 0.10	4.48 $\pm$ 0.04	4.52 $\pm$ 0.01
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	5.32 ^f $\pm$ 0.04	4.63 ^e $\pm$ 0.10	4.37 ^d $\pm$ 0.04	4.19 ^c $\pm$ 0.03	2.80 ^b $\pm$ 0.06	1.58 ^a $\pm$ 0.05
Symmetry index (mm)	8.33 ^d $\pm$ 0.58	5.67 ^{cd} $\pm$ 0.58	4.33 ^c $\pm$ 2.31	4.33 ^c $\pm$ 2.31	0.33 ^b $\pm$ 0.58	-5.33 ^a $\pm$ 1.53
Uniformity index (mm)	1.00 ^{ab} $\pm$ 1.00	1.67 ^b $\pm$ 0.58	1.00 ^{ab} $\pm$ 0.00	1.00 ^{ab} $\pm$ 0.00	0.33 ^a $\pm$ 0.58	1.33 ^{ab} $\pm$ 0.58
Volume index (mm)	164.67 ^e $\pm$ 1.53	153.33 ^d $\pm$ 3.06	146.67 ^{cd} $\pm$ 2.52	140.67 ^c $\pm$ 2.52	125.67 ^b $\pm$ 9.50	93.33 ^a $\pm$ 7.64
สีเปลือก						
L (ค่าความสว่าง)	67.98 ^b $\pm$ 1.42	65.61 ^a $\pm$ 0.65	68.42 ^b $\pm$ 1.02	71.06 ^c $\pm$ 0.57	70.42 ^c $\pm$ 0.64	72.00 ^c $\pm$ 0.51
b (ค่าสีเหลือง)	45.02 ^c $\pm$ 0.15	44.12 ^c $\pm$ 0.55	44.16 ^c $\pm$ 0.09	41.18 ^b $\pm$ 1.15	39.30 ^a $\pm$ 0.79	39.09 ^a $\pm$ 1.00
สีเนื้อ						
L (ค่าความสว่าง)	75.38 ^a $\pm$ 1.05	77.98 ^a $\pm$ 0.59	78.96 ^{ab} $\pm$ 0.55	78.95 ^{ab} $\pm$ 0.38 ^A	79.06 ^{ab} $\pm$ 0.15	79.98 ^b $\pm$ 0.35
b (ค่าสีเหลือง)	26.10 ^c $\pm$ 0.56	25.14 ^c $\pm$ 0.49	23.09 ^b $\pm$ 0.47	23.22 ^b $\pm$ 0.49	22.81 ^b $\pm$ 0.64	21.65 ^a $\pm$ 0.59
Hardness (kg)	0.95 ^d $\pm$ 0.09	0.83 ^c $\pm$ 0.06	0.70 ^b $\pm$ 0.07	0.66 ^b $\pm$ 0.02	0.63 ^{ab} $\pm$ 0.04	0.52 ^a $\pm$ 0.04

ตารางที่ 4.10 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Polydextrose แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80,100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	Polydextrose 20%	Polydextrose 40%	Polydextrose 60 %	Polydextrose 80%	Polydextrose 100%
สี (10)	8.52 ^d $\pm$ 0.74	8.03 ^d $\pm$ 1.81	4.50 ^c $\pm$ 1.96	3.25 ^b $\pm$ 1.78	2.61 ^{ab} $\pm$ 1.46	2.42 ^a $\pm$ 1.05
-สีเปลือก (5)	4.25 ^d $\pm$ 0.50	4.03 ^d $\pm$ 1.18	2.50 ^c $\pm$ 1.52	1.86 ^b $\pm$ 1.42	1.28 ^a $\pm$ 0.94	1.33 ^a $\pm$ 0.96
-สีเนื้อ (5)	4.27 ^c $\pm$ 0.57	4.00 ^c $\pm$ 1.17	2.00 ^b $\pm$ 1.43	1.39 ^a $\pm$ 0.99	1.33 ^a $\pm$ 0.95	1.08 ^a $\pm$ 0.50
กลิ่น (10)	8.11 ^c $\pm$ 1.12	7.17 ^b $\pm$ 0.91	7.06 ^b $\pm$ 0.89	6.75 ^b $\pm$ 1.02	6.25 ^a $\pm$ 0.94	6.08 ^a $\pm$ 0.87
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.58 ^e $\pm$ 1.05	7.86 ^d $\pm$ 0.96	7.22 ^c $\pm$ 1.02	5.69 ^b $\pm$ 1.17	5.00 ^a $\pm$ 1.35	4.53 ^a $\pm$ 1.38
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	32.75 ^e $\pm$ 1.70	28.47 ^d $\pm$ 3.48	27.03 ^c $\pm$ 2.74	20.11 ^b $\pm$ 3.20	17.19 ^a $\pm$ 1.41	16.78 ^a $\pm$ 1.12
-ความชุ่ม (20)	16.31 ^e $\pm$ 1.14	14.22 ^d $\pm$ 2.29	13.36 ^c $\pm$ 1.87	9.97 ^b $\pm$ 1.80	8.86 ^a $\pm$ 1.22	8.50 ^a $\pm$ 0.97
-ความนุ่ม (20)	16.44 ^d $\pm$ 1.16	14.25 ^c $\pm$ 2.96	13.63 ^c $\pm$ 1.88	10.14 ^b $\pm$ 2.09	8.33 ^a $\pm$ 0.72	8.28 ^a $\pm$ 0.77
เซลหรือรูอากาศ (20)	16.72 ^f $\pm$ 1.30	13.22 ^e $\pm$ 1.39	12.58 ^d $\pm$ 1.48	10.63 ^c $\pm$ 1.70	3.94 ^b $\pm$ 1.51	2.55 ^a $\pm$ 0.65
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.28 ^f $\pm$ 0.97	6.83 ^e $\pm$ 0.91	6.22 ^d $\pm$ 0.98	5.36 ^c $\pm$ 1.26	2.11 ^b $\pm$ 1.25	1.22 ^a $\pm$ 0.42
-ขนาดของเซล (10)	8.44 ^e $\pm$ 0.81	6.38 ^d $\pm$ 0.80	6.36 ^d $\pm$ 0.96	5.27 ^c $\pm$ 1.42	1.83 ^b $\pm$ 0.77	1.33 ^a $\pm$ 0.47
รสชาติ (10)	8.16 ^d $\pm$ 0.77	7.22 ^c $\pm$ 0.42	5.66 ^b $\pm$ 2.12	5.33 ^b $\pm$ 2.11	4.47 ^a $\pm$ 2.28	3.77 ^a $\pm$ 1.60
คะแนนรวม (100)	82.86 ^f $\pm$ 3.04	71.97 ^e $\pm$ 4.88	64.06 ^d $\pm$ 4.04	51.78 ^c $\pm$ 4.16	39.47 ^b $\pm$ 3.97	36.14 ^a $\pm$ 2.94

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณสาร Polydextrose มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Symmetry index Uniformity index Volume index สีเปลือก (ค่า L , b) สีเนื้อ (ค่า L , b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness ($p \leq 0.05$) แต่ไม่มีผลต่อค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ ($p > 0.05$) โดยพบว่าเมื่อแทนที่ไขมันด้วยสาร Polydextrose เพิ่มขึ้น จะทำให้ความถ่วงจำเพาะ สีเปลือก (ค่า L) สีเนื้อ (ค่า L) เพิ่มขึ้น ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Symmetry index Volume index สีเปลือก (ค่า b) สีเนื้อ (ค่า b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness ลดลง

สำหรับการทดสอบประสาทสัมผัส จากการทดลองพบว่าปริมาณสาร Polydextrose มีผลต่อ คะแนนทางประสาทสัมผัสด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าเมื่อปริมาณสาร Polydextrose เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ลดลง จากผลการทดสอบทางประสาทสัมผัสทั้งหมดพบว่า เค้กเนยสูตรควบคุมสามารถลดไขมันลงถึง 60% โดยแทนที่ด้วยสาร Polydextrose ซึ่งเป็นสารทดแทนไขมัน มีคะแนนการยอมรับทางประสาทสัมผัสอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งหากแทนที่ไขมันเกิน 60% ผู้ทดสอบชิมไม่ยอมรับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกระดับการแทนที่ไขมันด้วยสาร Polydextrose เป็นสารทดแทนไขมันโดยจะพิจารณาจากคะแนนการยอมรับรวม ปริมาตรเค้ก จากเกณฑ์ที่กล่าวมาพบว่า สามารถแทนที่ไขมันด้วยสาร Polydextrose ได้สูงถึง 60% โดยน้ำหนักไขมัน

4.3.2 ศึกษาการแทนที่ไขมันด้วย Maltodextrin

แปรปริมาณสาร Maltodextrin เป็น 20, 40, 60, 80, และ 100% โดยน้ำหนักไขมัน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 4.11 และ 4.12

ตารางที่ 4.11 สมบัติทางกายภาพและเคมีของเด็กเนย เมื่อใช้สาร Maltodextrin แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80, 100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

สมบัติของเด็กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	Maltodextrin 20%	Maltodextrin 40%	Maltodextrin 60%	Maltodextrin 80%	Maltodextrin 100%
Batter						
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	0.9782 ^a $\pm$ 0.0076	1.0486 ^b $\pm$ 0.0038	1.0788 ^c $\pm$ 0.0038	1.2277 ^d $\pm$ 0.0176	1.2867 ^e $\pm$ 0.0089	1.3022 ^e $\pm$ 0.0056
ความหนืด (cP)	4.533 ^e $\pm$ 461.88	46133.00 ^d $\pm$ 1222.02	43467 ^c $\pm$ 461.88	400000 ^c $\pm$ 1385.64	31200 ^b $\pm$ 800.00	25067 ^a $\pm$ 1222.02
Cake						
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1123.00 ^f $\pm$ 5.00	1087.00 ^e $\pm$ 6.56	1006.67 ^d $\pm$ 10.07	958.33 ^c $\pm$ 14.57	841.00 ^b $\pm$ 17.69	752.67 ^a $\pm$ 13.05
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.61 ^f $\pm$ 0.01	2.53 ^e $\pm$ 0.02	2.34 ^d $\pm$ 0.03	2.23 ^c $\pm$ 0.04	1.96 ^b $\pm$ 0.04	1.75 ^a $\pm$ 0.03
น้ำหนักที่สูญเสียหลังอบ ^{ns} (%)	4.44 $\pm$ 0.03	4.47 $\pm$ 0.10	4.44 $\pm$ 0.23	4.43 $\pm$ 0.16	4.51 $\pm$ 0.09	4.41 $\pm$ 0.04
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	5.30 ^f $\pm$ 0.03	5.15 ^e $\pm$ 0.05	4.90 ^d $\pm$ 0.06	4.84 ^c $\pm$ 0.05	4.06 ^b $\pm$ 0.06	3.96 ^a $\pm$ 0.07
Symmetry index (mm)	8.67 ^d $\pm$ 0.58	7.33 ^c $\pm$ 0.58	6.67 ^c $\pm$ 0.58	5.00 ^b $\pm$ 0.00	3.67 ^a $\pm$ 0.58	3.00 ^a $\pm$ 1.00
Uniformity index ^{ns} (mm)	0.67 $\pm$ 0.58	1.33 $\pm$ 0.58	1.33 $\pm$ 0.58	1.00 $\pm$ 0.00	1.00 $\pm$ 1.00	0.33 $\pm$ 0.58
Volume index (mm)	166.33 ^d $\pm$ 1.53	158.67 ^{cd} $\pm$ 4.04	152.33 ^c $\pm$ 4.62	142.00 ^b $\pm$ 3.00	126.33 ^a $\pm$ 6.43	121.00 ^a $\pm$ 7.00
สีเปลือก						
L (ค่าความสว่าง)	65.00 ^a $\pm$ 0.08	65.41 ^a $\pm$ 0.32	66.32 ^b $\pm$ 0.81	70.67 ^c $\pm$ 0.26	71.13 ^c $\pm$ 0.41	71.41 ^c $\pm$ 0.23
b (ค่าสีเหลือง)	43.20 ^c $\pm$ 0.73	42.44 ^{bc} $\pm$ 0.55	42.20 ^b $\pm$ 0.21	38.43 ^a $\pm$ 0.31	38.03 ^a $\pm$ 0.19	37.91 ^a $\pm$ 0.29
สีเนื้อ						
L (ค่าความสว่าง)	76.91 ^a $\pm$ 0.09	77.37 ^{ab} $\pm$ 0.86	78.15 ^{bc} $\pm$ 0.52	78.08 ^b $\pm$ 0.09	79.05 ^c $\pm$ 0.50	79.09 ^c $\pm$ 0.50
b (ค่าสีเหลือง)	25.31 ^d $\pm$ 0.73	24.80 ^{cd} $\pm$ 0.29	23.78 ^b $\pm$ 0.33	23.95 ^{bc} $\pm$ 0.57	23.17 ^{ab} $\pm$ 0.29	22.59 ^a $\pm$ 0.47
Hardness (kg)	1.03 ^e $\pm$ 0.06	0.82 ^d $\pm$ 0.03	0.72 ^c $\pm$ 0.03	0.65 ^b $\pm$ 0.02	0.59 ^{ab} $\pm$ 0.01	0.58 ^a $\pm$ 0.01

ตารางที่ 4.12 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Maltodextrin แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80, 100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	Maltodextrin 20%	Maltodextrin 40%	Maltodextrin 60%	Maltodextrin 80%	Maltodextrin 100%
สี (10)	8.22 ^d $\pm$ 0.48	7.41 ^c $\pm$ 1.48	4.00 ^b $\pm$ 2.81	2.44 ^a $\pm$ 1.40	2.42 ^a $\pm$ 1.05	2.39 ^a $\pm$ 1.13
-สีเปลือก (5)	4.11 ^d $\pm$ 0.32	3.61 ^c $\pm$ 1.08	1.94 ^b $\pm$ 1.45	1.19 ^a $\pm$ 0.82	1.17 ^a $\pm$ 0.69	1.31 ^a $\pm$ 1.04
-สีเนื้อ (5)	4.11 ^c $\pm$ 0.32	3.83 ^c $\pm$ 1.08	2.05 ^b $\pm$ 1.64	1.25 ^a $\pm$ 0.84	1.25 ^a $\pm$ 0.84	1.08 ^a $\pm$ 0.50
กลิ่น (10)	8.17 ^d $\pm$ 0.91	7.11 ^c $\pm$ 1.14	7.00 ^c $\pm$ 1.02	6.63 ^{bc} $\pm$ 1.07	6.19 ^{ab} $\pm$ 1.04	6.03 ^a $\pm$ 0.91
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.53 ^d $\pm$ 0.91	7.72 ^c $\pm$ 0.78	6.06 ^b $\pm$ 0.58	5.66 ^b $\pm$ 0.86	4.94 ^a $\pm$ 1.26	4.81 ^a $\pm$ 1.28
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	32.19 ^e $\pm$ 1.16	27.58 ^d $\pm$ 3.09	26.08 ^c $\pm$ 2.35	21.42 ^b $\pm$ 2.15	17.92 ^a $\pm$ 1.27	17.38 ^a $\pm$ 1.07
-ความชุ่ม (20)	16.25 ^e $\pm$ 1.16	13.97 ^d $\pm$ 1.83	13.19 ^c $\pm$ 1.80	10.77 ^b $\pm$ 1.76	8.97 ^a $\pm$ 0.81	8.66 ^a $\pm$ 0.79
-ความนุ่ม (20)	15.94 ^e $\pm$ 1.04	13.61 ^d $\pm$ 2.07	12.88 ^c $\pm$ 1.94	10.64 ^b $\pm$ 1.62	8.94 ^a $\pm$ 0.92	8.72 ^a $\pm$ 0.74
เซลหรือรูอากาศ (20)	17.05 ^e $\pm$ 0.95	13.06 ^d $\pm$ 0.86	11.19 ^c $\pm$ 2.09	11.02 ^c $\pm$ 1.48	3.75 ^b $\pm$ 1.44	2.41 ^a $\pm$ 0.55
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.41 ^e $\pm$ 0.73	6.63 ^d $\pm$ 0.68	5.52 ^c $\pm$ 1.36	5.41 ^c $\pm$ 1.07	1.91 ^b $\pm$ 1.15	1.13 ^a $\pm$ 0.35
-ขนาดของเซล (10)	8.63 ^e $\pm$ 0.79	6.41 ^d $\pm$ 0.64	5.66 ^c $\pm$ 1.28	5.61 ^c $\pm$ 0.83	1.83 ^b $\pm$ 0.84	1.27 ^a $\pm$ 0.45
รสชาติ (10)	8.27 ^d $\pm$ 0.81	7.16 ^c $\pm$ 0.37	5.52 ^b $\pm$ 2.23	5.36 ^b $\pm$ 2.20	5.02 ^b $\pm$ 2.06	3.69 ^a $\pm$ 1.58
คะแนนรวม (100)	82.44 ^f $\pm$ 2.64	70.08 ^e $\pm$ 4.07	59.61 ^d $\pm$ 4.81	52.66 ^c $\pm$ 3.58	40.25 ^b $\pm$ 3.01	36.72 ^a $\pm$ 2.66

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่าปริมาณสาร Maltodextrin มีผลต่อความด่างจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง symmetry index Volume index สีเปลือก (ค่า L , b) สีเนื้อ (ค่า L , b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness ($p \leq 0.05$) แต่ไม่มีผลต่อค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ uniformity index ($p > 0.05$) โดยพบว่า เมื่อแทนที่ไขมันด้วยสาร Maltodextrin เพิ่มขึ้น จะทำให้ความด่างจำเพาะ สีเปลือก (ค่า L) สีเนื้อ (ค่า L) เพิ่มขึ้น ส่วนความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Symmetry index Volume index สีเปลือก (ค่า b) สีเนื้อ (ค่า b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness ลดลง

สำหรับการทดสอบทางประสาทสัมผัส จากการทดลองพบว่าปริมาณสาร Maltodextrin มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าเมื่อปริมาณสาร Maltodextrin เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ลดลง จากผลการทดสอบทางประสาทสัมผัสทั้งหมด พบว่า เค้กเนยสูตรควบคุมสามารถลดไขมันลงถึง 60% โดยแทนที่ด้วยสาร Maltodextrin ซึ่งเป็นสารทดแทนไขมัน มีคะแนนการยอมรับทางประสาทสัมผัสอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งหากแทนที่ไขมันเกิน 60% ผู้ทดสอบชิมไม่ยอมรับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกระดับการแทนที่ไขมันด้วยสาร Maltodextrin เป็นสารทดแทนไขมันโดยจะพิจารณาจากคะแนนการยอมรับรวม ปริมาตรเค้ก จากเกณฑ์ที่กล่าวมาพบว่า สามารถแทนที่ไขมันด้วยสาร Maltodextrin ได้สูงถึง 60% โดยน้ำหนักไขมัน

4.3.3 ศึกษาการแทนที่ไขมันด้วย N-lite B®

แปรปริมาณสาร N-lite B® เป็น 20, 40, 60, 80, และ 100% โดยน้ำหนักไขมัน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 4.13 และ 4.14

ตารางที่ 4.13 สมบัติทางกายภาพและเคมีของเค้กเนย เมื่อใช้สาร N-lite B® แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80, 100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	N-lite B ® 20%	N-lite B ® 40%	N-lite B ® 60%	N-lite B ® 80%	N-lite B ® 100%
Batter						
ความตึงจำเพาะ (g/cm ³)	0.9808 ^a $\pm$ 0.0062	1.0679 ^b $\pm$ 0.0275	1.1020 ^{bc} $\pm$ 0.0123	1.1418 ^c $\pm$ 0.0151	1.2565 ^d $\pm$ 0.0341	1.2922 ^d $\pm$ 0.0285
ความหนืด (cP)	41067 ^a $\pm$ 461.88	42667 ^{ab} $\pm$ 461.88	44533 ^{cd} $\pm$ 461.88	47467 ^c $\pm$ 461.88	53333 ^d $\pm$ 3780.65	56800 ^e $\pm$ 2116.60
Cake						
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1140.67 ^f $\pm$ 5.86	1080.67 ^e $\pm$ 16.86	1032.33 ^d $\pm$ 19.09	997.67 ^c $\pm$ 5.13	922.33 ^b $\pm$ 11.24	824.67 ^a $\pm$ 26.84
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.65 ^f $\pm$ 0.01	2.51 ^e $\pm$ 0.04	2.40 ^d $\pm$ 0.05	2.32 ^c $\pm$ 0.02	2.14 ^b $\pm$ 0.03	1.92 ^a $\pm$ 0.06
น้ำหนักที่สูญเสียหลังอบ ^{ns} (%)	4.45 $\pm$ 0.24	4.44 $\pm$ 0.20	4.32 $\pm$ 0.12	4.34 $\pm$ 0.20	4.42 $\pm$ 0.14	4.34 $\pm$ 0.28
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	5.37 ^e $\pm$ 0.04	4.86 ^d $\pm$ 0.04	4.72 ^{cd} $\pm$ 0.06	4.58 ^c $\pm$ 0.04	3.80 ^b $\pm$ 0.22	3.49 ^a $\pm$ 0.10
Symmetry index (mm)	8.00 ^c $\pm$ 1.73	6.67 ^{bc} $\pm$ 1.53	5.67 ^b $\pm$ 1.15	5.33 ^b $\pm$ 0.58	3.00 ^a $\pm$ 0.00	2.33 ^a $\pm$ 0.58
Uniformity index (mm)	1.33 ^b $\pm$ 0.58	1.33 ^b $\pm$ 0.58	1.00 ^{ab} $\pm$ 0.00	1.33 ^b $\pm$ 0.58	1.00 ^{ab} $\pm$ 0.00	0.33 ^a $\pm$ 0.58
Volume index ^{ns} (mm)	163.00 $\pm$ 4.58	156.33 $\pm$ 1.15	147.33 $\pm$ 2.08	139.67 $\pm$ 1.15	120.00 $\pm$ 3.00	112.67 $\pm$ 3.21
สีเปลือก						
L (ค่าความสว่าง)	67.43 ^a $\pm$ 0.84	68.79 ^b $\pm$ 0.49	69.35 ^b $\pm$ 0.79	69.94 ^b $\pm$ 0.53	71.38 ^c $\pm$ 0.67	72.49 ^c $\pm$ 0.65
b (ค่าสีเหลือง)	44.75 ^d $\pm$ 0.45	43.49 ^c $\pm$ 0.51	43.56 ^c $\pm$ 0.37	42.48 ^b $\pm$ 0.15	40.05 ^a $\pm$ 0.17	39.55 ^a $\pm$ 0.31
สีเนื้อ						
L (ค่าความสว่าง)	76.81 ^a $\pm$ 0.49	77.09 ^{ab} $\pm$ 0.53	77.78 ^b $\pm$ 0.61	79.23 ^c $\pm$ 0.48	78.72 ^c $\pm$ 0.48	79.59 ^c $\pm$ 0.24
b (ค่าสีเหลือง)	25.25 ^d $\pm$ 0.36	24.53 ^c $\pm$ 0.49	24.72 ^{cd} $\pm$ 0.40	23.69 ^b $\pm$ 0.13	22.56 ^a $\pm$ 0.48	22.08 ^a $\pm$ 0.06
Hardness (kg)	1.01 ^a $\pm$ 0.09	2.13 ^b $\pm$ 0.04	2.74 ^c $\pm$ 0.19	3.09 ^d $\pm$ 0.01	3.88 ^e $\pm$ 0.05	4.18 ^f $\pm$ 0.15

ตารางที่ 4.14 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเด็กเนย เมื่อใช้สาร N-lite B® แทนที่ไขมันในปริมาณ 20, 40, 60, 80,100 % เป็นสารทดแทนไขมัน

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน					
	สูตรควบคุม	N-lite B ® 20%	N-lite B ® 40%	N-lite B ® 60%	N-lite B ® 80%	N-lite B ® 100%
สี (10)	8.31 ^b $\pm$ 0.47	6.39 ^c $\pm$ 1.95	3.97 ^b $\pm$ 1.90	3.33 ^{ab} $\pm$ 1.85	2.83 ^a $\pm$ 1.72	2.69 ^a $\pm$ 1.47
-สีเปลือก (5)	4.19 ^d $\pm$ 0.40	3.33 ^c $\pm$ 1.55	2.36 ^b $\pm$ 1.58	1.81 ^{ab} $\pm$ 1.41	1.47 ^a $\pm$ 1.23	1.42 ^a $\pm$ 0.93
-สีเนื้อ (5)	4.44 ^c $\pm$ 0.32	3.06 ^b $\pm$ 1.58	1.61 ^a $\pm$ 1.27	1.53 ^a $\pm$ 1.21	1.36 ^a $\pm$ 1.04	1.28 ^a $\pm$ 0.85
กลิ่น (10)	8.25 ^e $\pm$ 0.91	7.14 ^d $\pm$ 1.15	7.17 ^d $\pm$ 1.00	6.36 ^c $\pm$ 0.93	5.31 ^b $\pm$ 1.64	4.11 ^a $\pm$ 1.92
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.42 ^d $\pm$ 0.87	7.42 ^c $\pm$ 0.81	5.69 ^b $\pm$ 0.92	5.28 ^b $\pm$ 1.16	4.66 ^a $\pm$ 1.74	4.69 ^a $\pm$ 1.12
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	32.19 ^e $\pm$ 1.77	24.08 ^d $\pm$ 6.70	24.36 ^{cd} $\pm$ 7.43	21.69 ^c $\pm$ 7.36	9.86 ^b $\pm$ 1.58	4.29 ^a $\pm$ 2.31
-ความชุ่ม (20)	16.05 ^e $\pm$ 1.22	13.25 ^d $\pm$ 4.17	13.11 ^d $\pm$ 4.35	11.42 ^c $\pm$ 4.69	5.42 ^b $\pm$ 1.22	3.19 ^a $\pm$ 2.11
-ความนุ่ม (20)	16.14 ^d $\pm$ 1.12	11.83 ^c $\pm$ 4.91	11.25 ^c $\pm$ 4.70	10.28 ^c $\pm$ 4.98	4.44 ^b $\pm$ 1.05	1.72 ^a $\pm$ 1.03
เซลหรือรูอากาศ (20)	16.66 ^e $\pm$ 1.24	11.58 ^d $\pm$ 1.11	11.11 ^d $\pm$ 1.16	10.01 ^c $\pm$ 1.40	6.83 ^b $\pm$ 1.82	5.00 ^a $\pm$ 1.56
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.28 ^d $\pm$ 0.78	5.81 ^c $\pm$ 0.82	5.44 ^c $\pm$ 0.84	5.38 ^c $\pm$ 0.99	3.88 ^b $\pm$ 1.42	2.61 ^a $\pm$ 1.27
-ขนาดของเซล (10)	8.38 ^e $\pm$ 0.90	5.77 ^d $\pm$ 0.83	5.66 ^d $\pm$ 0.93	4.63 ^c $\pm$ 0.79	2.94 ^b $\pm$ 1.24	2.38 ^a $\pm$ 0.99
รสชาติ (10)	8.19 ^d $\pm$ 0.78	7.11 ^c $\pm$ 0.32	5.08 ^b $\pm$ 2.12	4.25 ^a $\pm$ 2.28	4.19 ^a $\pm$ 1.96	3.47 ^a $\pm$ 1.36
คะแนนรวม (100)	82.03 ^f $\pm$ 2.54	64.72 ^e $\pm$ 6.68	57.39 ^d $\pm$ 8.44	50.94 ^c $\pm$ 8.39	33.69 ^b $\pm$ 5.14	24.89 ^a $\pm$ 4.78

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่าปริมาณสาร N-lite B® มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Symmetry index Uniformity index สีเปลือก (ค่า L , b) สีเนื้อ (ค่า L , b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness ($p \leq 0.05$) แต่ไม่มีผลต่อค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ Volume index ($p > 0.05$) โดยพบว่าเมื่อแทนที่ไขมันด้วยสาร N-lite B® เพิ่มขึ้น จะทำให้ความถ่วงจำเพาะ ความหนืด สีเปลือก(ค่า L) สีเนื้อ(ค่า L) ลักษณะเนื้อสัมผัสค่า hardness เพิ่มขึ้น ส่วนปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Symmetry index Uniformity index สีเปลือก(ค่า b) สีเนื้อ ค่า b) ลดลง

สำหรับการทดสอบทางประสาทสัมผัส จากการทดลองพบว่าปริมาณสาร N-lite B® มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่า เมื่อปริมาณสาร N-lite B® เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ลดลง จากผลการทดสอบทางประสาทสัมผัสทั้งหมดพบว่า เค้กเนยสูตรควบคุมสามารถลดไขมันลงถึง 60% โดยแทนที่ด้วยสาร N-lite B® ซึ่งเป็นสารทดแทนไขมัน มีคะแนนการยอมรับทางประสาทสัมผัสอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งหากแทนที่ไขมันเกิน 60% ผู้ทดสอบชิมไม่ยอมรับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด สามารถเลือกระดับการแทนที่ไขมันด้วยสาร N-lite B® เป็นสารทดแทนไขมันโดยจะพิจารณาจากคะแนนการยอมรับรวม ปริมาตรเค้ก จากเกณฑ์ที่กล่าวมาพบว่าสามารถแทนที่ไขมันด้วยสาร N-lite B® ได้สูงถึง 60%โดยน้ำหนักไขมัน

4.4 ศึกษาสารทดแทนไขมันที่เหมาะสมในการผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ผลิตเค้กเนยสูตรควบคุม โดยแปรรูป Polydextrose, Maltodextrin, N-lite B® เป็น 60% โดยน้ำหนักไขมัน ผลการทดลองแสดงดังตารางที่ 4.15 และ 4.16

ตารางที่ 4.15 สมบัติทางกายภาพและเคมีของเค้กเนย เมื่อใช้สาร Polydextrose, Maltodextrin, N-lite B® แทนที่ไขมันในปริมาณ 60 % เป็นสารทดแทนไขมัน

สมบัติของเค้กเนย	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Polydextrose 60%	Maltodextrin 60%	N-lite B ® 60%
<u>Batter</u>				
ความถ่วงจำเพาะ (g/cm ³)	0.9801 ^a $\pm$ 0.0140	1.1929 ^c $\pm$ 0.0074	1.1959 ^c $\pm$ 0.0072	1.1545 ^b $\pm$ 0.0055
ความหนืด (cP)	40600 ^b $\pm$ 765.94	28800 ^a $\pm$ 653.20	40000 ^b $\pm$ 1131.37	47600 ^c $\pm$ 461.88
<u>Cake</u>				
ปริมาตรเค้ก (cm ³)	1109.50 ^c $\pm$ 18.36	843.50 ^a $\pm$ 74.79	962.25 ^b $\pm$ 30.87	992.25 ^b $\pm$ 30.94
ปริมาตรจำเพาะ (cm ³ /g)	2.58 ^c $\pm$ 0.04	1.96 ^a $\pm$ 0.18	2.24 ^b $\pm$ 0.07	2.31 ^b $\pm$ 0.07
น้ำหนักที่สูญเสียหลังอบ ^{ns} (%)	4.51 $\pm$ 0.12	4.44 $\pm$ 0.31	4.45 $\pm$ 0.05	4.49 $\pm$ 0.12
ความสูงที่จุดกึ่งกลาง (cm)	5.37 ^c $\pm$ 0.03	4.25 ^a $\pm$ 0.03	4.44 ^b $\pm$ 0.09	4.38 ^b $\pm$ 0.02
Symmetry index ^{ns} (mm)	7.25 $\pm$ 2.05	4.75 $\pm$ 1.71	5.00 $\pm$ 1.63	5.25 $\pm$ 1.71
Uniformity index ^{ns} (mm)	0.75 $\pm$ 0.50	0.75 $\pm$ 0.50	1.00 $\pm$ 0.00	0.75 $\pm$ 0.50
Volume index (mm)	164.50 ^c $\pm$ 2.65	139.25 ^a $\pm$ 2.22	145.00 ^b $\pm$ 2.16	141.75 ^{ab} $\pm$ 3.86
<u>สีเปลือก</u>				
L (ค่าความสว่าง)	65.69 ^a $\pm$ 0.33	71.99 ^b $\pm$ 0.60	72.12 ^b $\pm$ 0.41	71.70 ^b $\pm$ 0.60
b (ค่าสีเหลือง)	41.47 ^d $\pm$ 0.41	37.06 ^a $\pm$ 0.53	38.67 ^c $\pm$ 0.29	37.69 ^b $\pm$ 0.50
<u>สีเนื้อ</u>				
L (ค่าความสว่าง)	76.70 ^a $\pm$ 0.81	78.59 ^b $\pm$ 0.38	79.22 ^b $\pm$ 0.47	79.32 ^b $\pm$ 0.46
b (ค่าสีเหลือง)	26.53 ^c $\pm$ 0.38	23.23 ^a $\pm$ 0.42	23.32 ^{ab} $\pm$ 0.29	23.86 ^b $\pm$ 0.30
Hardness (kg)	1.01 ^b $\pm$ 0.06	0.63 ^a $\pm$ 0.03	0.65 ^a $\pm$ 0.03	2.90 ^c $\pm$ 0.12

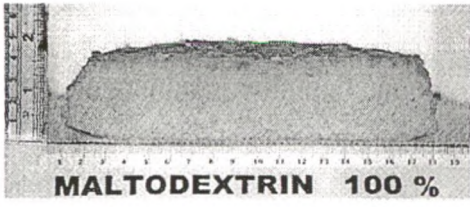
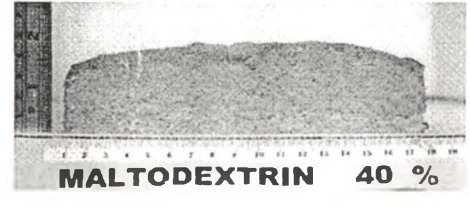
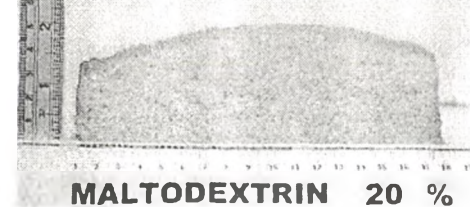
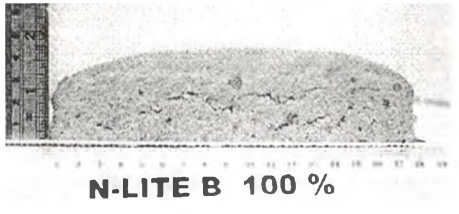
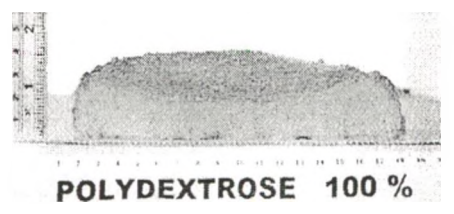
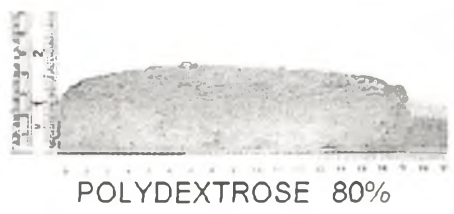
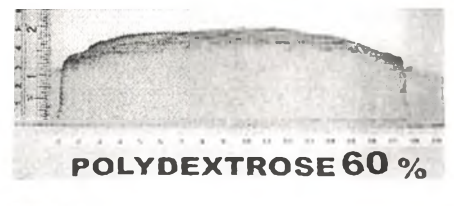
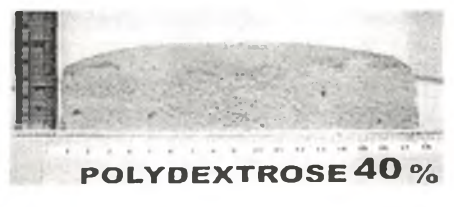
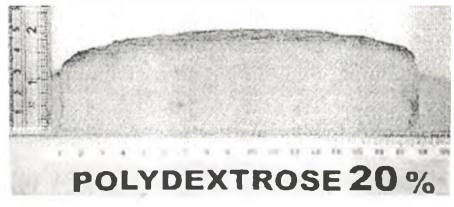
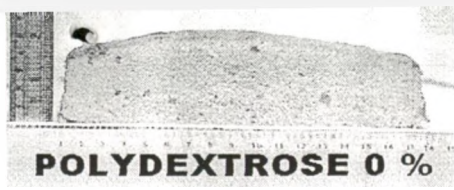
ตารางที่ 4. 16 สมบัติทางประสาทสัมผัสของเด็กเนย เมื่อใช้สาร Polydextrose, Maltodextrin, N-lite B® แทนที่ไขมันในปริมาณ 60 % เป็นสารทดแทนไขมัน

ลักษณะทางด้านประสาทสัมผัส	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
	สูตรควบคุม	Polydextrose 60%	Maltodextrin 60%	N-lite B ® 60%
สี (10)	8.61 ^b $\pm$ 0.76	3.00 ^a $\pm$ 1.56	3.08 ^a $\pm$ 2.10	3.11 ^a $\pm$ 1.69
-สีเปลือก (5)	4.27 ^b $\pm$ 0.51	1.69 ^a $\pm$ 1.26	1.50 ^a $\pm$ 1.27	1.72 ^a $\pm$ 1.36
-สีเนื้อ (5)	4.33 ^b $\pm$ 0.58	1.31 ^a $\pm$ 0.95	1.58 ^a $\pm$ 1.33	1.38 ^a $\pm$ 0.96
กลิ่น (10)	8.19 ^b $\pm$ 1.14	6.44 ^a $\pm$ 1.02	6.63 ^a $\pm$ 1.07	6.25 ^a $\pm$ 0.93
ความละเอียดของเนื้อเค้ก (10)	8.33 ^b $\pm$ 1.02	5.36 ^a $\pm$ 1.62	5.58 ^a $\pm$ 0.90	5.47 ^a $\pm$ 0.99
ลักษณะเนื้อสัมผัส (40)	34.10 ^c $\pm$ 2.12	22.00 ^b $\pm$ 3.14	21.70 ^b $\pm$ 2.98	17.90 ^a $\pm$ 7.32
-ความชุ่ม (20)	17.00 ^c $\pm$ 1.61	11.20 ^b $\pm$ 1.91	10.90 ^b $\pm$ 2.04	9.36 ^a $\pm$ 4.40
-ความนุ่ม (20)	17.10 ^c $\pm$ 1.57	10.80 ^b $\pm$ 2.01	10.80 ^b $\pm$ 1.91	8.53 ^a $\pm$ 4.27
เซลหรือรูอากาศ (20)	17.10 ^d $\pm$ 1.31	9.72 ^b $\pm$ 2.21	10.90 ^c $\pm$ 1.37	8.25 ^a $\pm$ 1.70
-ความสม่ำเสมอ (10)	8.56 ^c $\pm$ 1.00	4.81 ^a $\pm$ 1.43	5.33 ^b $\pm$ 1.04	4.53 ^a $\pm$ 0.81
-ขนาดของเซล (10)	8.58 ^d $\pm$ 0.84	4.92 ^b $\pm$ 1.54	5.56 ^c $\pm$ 0.77	3.72 ^a $\pm$ 1.30
รสชาติ (10)	8.33 ^c $\pm$ 0.82	4.72 ^{ab} $\pm$ 2.19	5.27 ^b $\pm$ 2.23	4.13 ^a $\pm$ 2.24
คะแนนรวม (100)	85.16 ^c $\pm$ 3.47	51.27 ^b $\pm$ 4.36	53.19 ^b $\pm$ 3.77	45.11 ^a $\pm$ 8.25

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่าสาร Polydextrose Maltodextrin และ N-lite B® มีผลต่อความถ่วงจำเพาะ ความหนืด ปริมาตรเค้ก ปริมาตรจำเพาะ ความสูงที่จุดกึ่งกลาง Volume index สีเปลือก(ค่า L, b) สีเนื้อ(ค่า L, b) และ ลักษณะเนื้อสัมผัสค่าhardness ($p \leq 0.05$) แต่ไม่มีผลต่อค่าน้ำหนักที่สูญเสียหลังการอบ Symmetry index และ Uniformity index ($p > 0.05$) โดยพบว่าเมื่อแทนที่ไขมันด้วยสาร Maltodextrin และ N-lite B® ปริมาณ 60% โดยน้ำหนักไขมัน เค้กเนยมีปริมาตรเค้กไม่แตกต่างกัน และมีปริมาตรเค้กมากกว่าใช้สาร Polydextrose ที่ระดับเดียวกัน

สำหรับการทดสอบทางประสาทสัมผัส จากการทดลองพบว่า สาร Polydextrose Maltodextrin และ N-lite B® มีผลต่อคะแนนทางประสาทสัมผัสด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ($p \leq 0.05$) โดยพบว่าเมื่อปริมาณสาร Polydextrose Maltodextrin และ N-lite B® เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้คะแนนด้าน สี สีเปลือก สีเนื้อ กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส ความชุ่ม ความนุ่ม เซลอากาศ ความสม่ำเสมอของเซล ขนาดของเซล รสชาติ และการยอมรับรวม ลดลง จากการทดลองพบว่าระดับการแทนที่ไขมันด้วยสาร Polydextrose และ Maltodextrin ในสูตรได้สูงถึง 60% โดยน้ำหนักไขมัน ผู้ทดสอบชิมยังคงยอมรับให้คะแนนการยอมรับรวมไม่แตกต่างกันและมีคะแนนการยอมรับรวมสูงกว่าการใช้สาร N-lite B® ที่ระดับเดียวกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด เลือกสารทดแทนไขมันโดยพิจารณาจากคะแนนรวมการยอมรับทางประสาทสัมผัส พบว่า เค้กเนยที่ใช้สาร Polydextrose และ Maltodextrin 60% โดยน้ำหนักไขมัน มีคะแนนการยอมรับรวมไม่แตกต่างกัน จึงพิจารณาจากปริมาณเป็นเกณฑ์ในลำดับต่อมา พบว่าสามารถเลือกสาร Maltodextrin 60 % โดยน้ำหนักไขมัน เป็นสารทดแทนไขมันสำหรับผลิตภัณฑ์เค้กเนยแคลอรีต่ำ เนื่องจากมีปริมาตรมากกว่าเค้กเนยที่ใช้สาร Polydextrose ที่ระดับเดียวกัน

ภาพที่ 4.1 ภาพตัดขวางเค้กเนย ซึ่งไขมันถูกแทนที่ด้วยสารทดแทนไขมันในระดับต่าง ๆ

4.5 ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในการผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ผลิตเค้กเนยโดยใช้สูตรมาตรฐาน แล้วแปรปริมาณสารอิมัลซิฟายเออร์และสารทดแทนไขมัน และประเมินลักษณะผลิตภัณฑ์ ดังตารางที่ 4.18 และตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.17 ผลการประเมินลักษณะผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ)

การทดลองที่	ตัวแปรอิสระ		ตัวแปรตามลักษณะผลิตภัณฑ์			
	สารอิมัลซิฟายเออร์	สารทดแทนไขมัน	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
			ปริมาตร (cm ³)	Volume index (mm)	Symmetry index (mm)	Uniformity index (mm)
1	0.5	45.86	977.50 $\pm$ 10.61	144.50 $\pm$ 6.36	7.00 $\pm$ 2.83	2.00 $\pm$ 1.41
2	0.5	70	936.00 $\pm$ 8.73	133.50 $\pm$ 4.95	3.50 $\pm$ 2.12	2.50 $\pm$ 0.71
3	1.5	50	968.00 $\pm$ 5.66	140.50 $\pm$ 2.12	6.00 $\pm$ 1.41	3.50 $\pm$ 0.71
4	1.5	70	938.50 $\pm$ 9.19	133.00 $\pm$ 4.24	3.50 $\pm$ 0.71	1.50 $\pm$ 0.71
5	0.293	60	953.50 $\pm$ 8.44	139.00 $\pm$ 5.66	5.50 $\pm$ 2.12	2.00 $\pm$ 1.41
6	1.1707	60	969.00 $\pm$ 8.49	145.50 $\pm$ 4.95	6.50 $\pm$ 2.12	3.00 $\pm$ 1.41
7	1	45.86	978.50 $\pm$ 4.95	151.50 $\pm$ 6.61	6.50 $\pm$ 0.71	2.50 $\pm$ 2.12
8	1	74.14	933.50 $\pm$ 4.95	130.50 $\pm$ 3.54	3.00 $\pm$ 1.41	1.50 $\pm$ 0.71
9	1	60	965.50 $\pm$ 4.95	148.00 $\pm$ 1.41	6.00 $\pm$ 1.41	2.00 $\pm$ 1.41
10	1	60	966.50 $\pm$ 6.36	147.00 $\pm$ 4.24	6.50 $\pm$ 0.71	2.50 $\pm$ 2.12
11	1	60	965.00 $\pm$ 7.73	146.50 $\pm$ 3.54	8.00 $\pm$ 1.41	2.00 $\pm$ 1.41
12	1	60	963.00 $\pm$ 7.07	146.00 $\pm$ 2.83	6.50 $\pm$ 0.71	3.00 $\pm$ 2.83
13	1	60	962.00 $\pm$ 4.24	147.50 $\pm$ 2.12	7.00 $\pm$ 2.82	3.00 $\pm$ 1.41

ตารางที่ 4.18 ผลการประเมินทางด้านลักษณะประสาทสัมผัส (ค่าเฉลี่ยของการทดลอง 2 ซ้ำ)

การทดลองที่	ตัวแปรอิสระ		ตัวแปรตาม					
	สารอิมัลชัน ฟายเออร์	สารทดแทน ไขมัน	การประเมินทางด้านลักษณะประสาทสัมผัส					
			สี (10)	กลิ่น (10)	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน ความละเอียดของ เนื้อเค้ก (10)	ลักษณะเนื้อสัมผัส (10)	รสชาติ (10)	คะแนนรวม (50)
1	0.5	45.86	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	7.00 $\pm$ 1.41	7.50 $\pm$ 0.71	7.00 $\pm$ 0.12	36.50 $\pm$ 0.71
2	0.5	70	5.00 $\pm$ 1.41	7.00 $\pm$ 0.12	4.00 $\pm$ 1.41	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 2.12	31.00 $\pm$ 2.83
3	1.5	50	7.50 $\pm$ 0.71	8.50 $\pm$ 0.71	7.00 $\pm$ 2.83	8.00 $\pm$ 1.41	8.00 $\pm$ 1.41	39.00 $\pm$ 5.65
4	1.5	70	2.50 $\pm$ 0.71	5.50 $\pm$ 0.71	5.00 $\pm$ 2.83	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	28.00 $\pm$ 2.83
5	0.293	60	8.50 $\pm$ 0.75	7.50 $\pm$ 0.73	6.50 $\pm$ 2.12	7.50 $\pm$ 0.71	8.50 $\pm$ 0.71	38.50 $\pm$ 3.54
6	1.1707	60	7.50 $\pm$ 0.71	8.00 $\pm$ 0.12	5.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	35.00 $\pm$ 1.41
7	1	45.86	8.50 $\pm$ 0.71	8.00 $\pm$ 1.41	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	7.00 $\pm$ 0.12	38.50 $\pm$ 0.71
8	1	74.14	2.00 $\pm$ 1.41	4.50 $\pm$ 0.71	4.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 2.12	5.50 $\pm$ 0.71	23.00 $\pm$ 1.41
9	1	60	8.50 $\pm$ 0.71	8.00 $\pm$ 1.41	6.50 $\pm$ 0.71	5.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 0.71	35.00 $\pm$ 1.41
10	1	60	7.00 $\pm$ 0.12	7.50 $\pm$ 0.71	8.50 $\pm$ 0.73	6.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 0.71	36.00 $\pm$ 1.41
11	1	60	7.50 $\pm$ 0.71	8.00 $\pm$ 0.12	8.00 $\pm$ 1.41	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	38.50 $\pm$ 0.71
12	1	60	8.00 $\pm$ 1.41	8.00 $\pm$ 1.41	7.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 0.71	6.50 $\pm$ 0.71	36.50 $\pm$ 2.12
13	1	60	7.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.70	8.50 $\pm$ 0.70	6.50 $\pm$ 0.71	7.50 $\pm$ 0.71	37.50 $\pm$ 2.12

ตารางที่ 4.19 สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและค่าตอบสนอง

ตัวแปรตาม ^๑	สมการ ^๒	R ²
Cake Volume	$Y_1=894.98-3.88X_1+3.95X_2-10.52X_1^2-0.05X_2^2+0.48X_1X_2$	0.91
Volume index	$Y_2=37.83+14.57X_1+3.99X_2-13.06X_1^2-0.04X_2^2+0.20X_1X_2$	0.78
Symmetry index	$Y_3=-20.28-0.55X_1+1.05X_2-1.87X_1^2-0.01X_2^2+0.07X_1X_2$	0.77
Uniformity index	$Y_4=-8.04+6.55X_1+0.27X_2+0.19X_1^2-0.10X_1X_2$	0.53

* = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

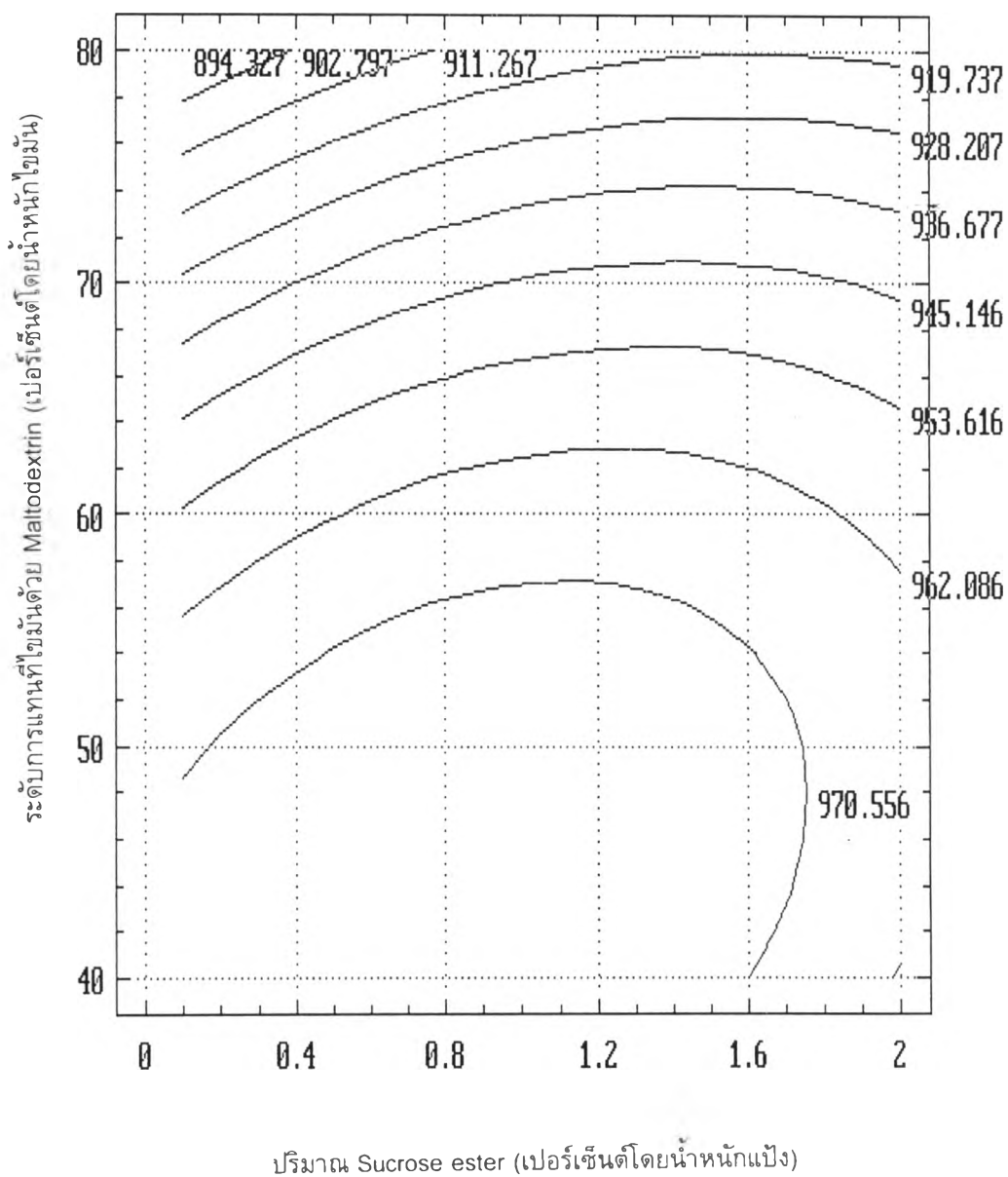
^๒ X_1 = สารอิมัลซิไฟเออร์ X_2 = สารทดแทนไขมัน

สำหรับ Uniformity index ซึ่งให้ค่า R² ต่ำที่สุด จะไม่นำสมการมาสร้างกราฟ Contour plot ดังนั้นสมการที่จะนำไปสร้างกราฟ Contour plot จะมีสมการของตัวแปรตามดังนี้คือ Cake volume Volume index และ Symmetry index

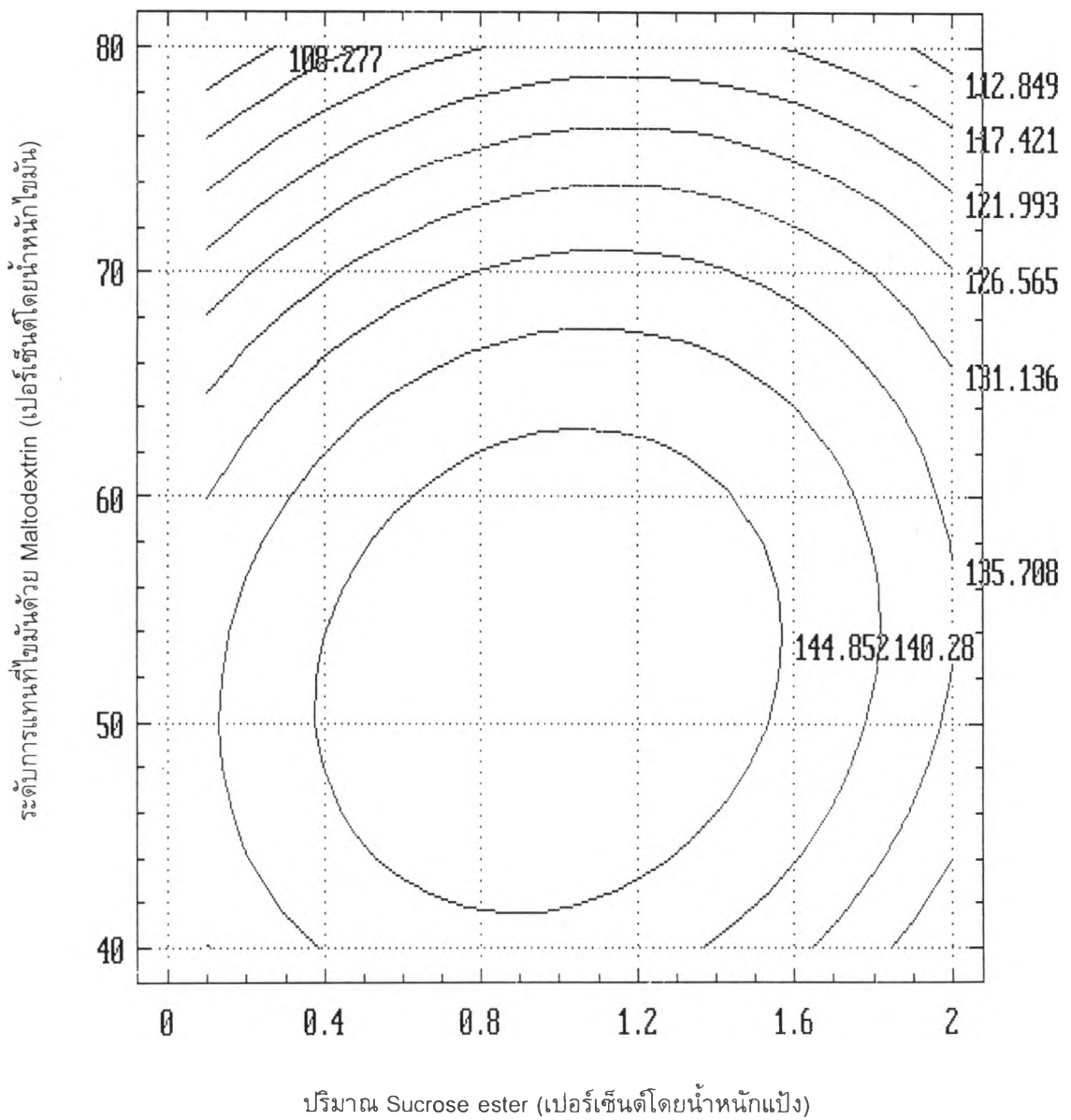
จากสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและค่าตอบสนองจะนำไปสร้างกราฟ Contour plot ดังภาพที่ 4.2-4.4

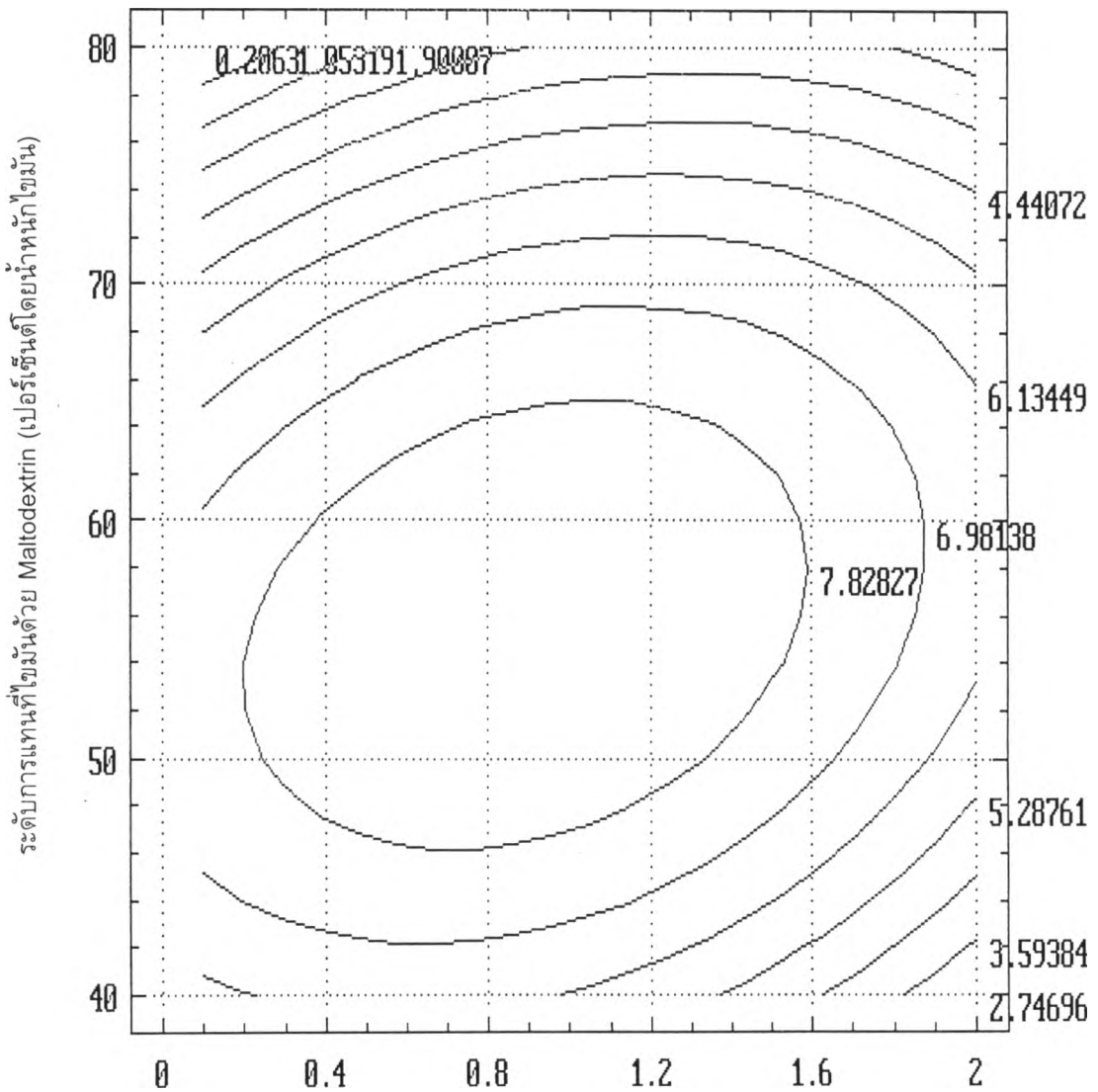
ภาพที่ 4.2 กราฟ contour plot ของปริมาณเค้กเมื่อใช้ Sucrose ester เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์ และใช้ Maltodextrin เป็นสารทดแทนไขมัน โดยส่วนประกอบอื่น ๆ คงที่

ภาพที่ 4.3 กราฟ contour plot ของ Volume index เค้กเมื่อใช้ Sucrose ester เป็นสารอิมัลซิฟายเออร์ และใช้ Maltodextrin เป็นสารทดแทนไขมัน โดยส่วนประกอบอื่น ๆ คงที่

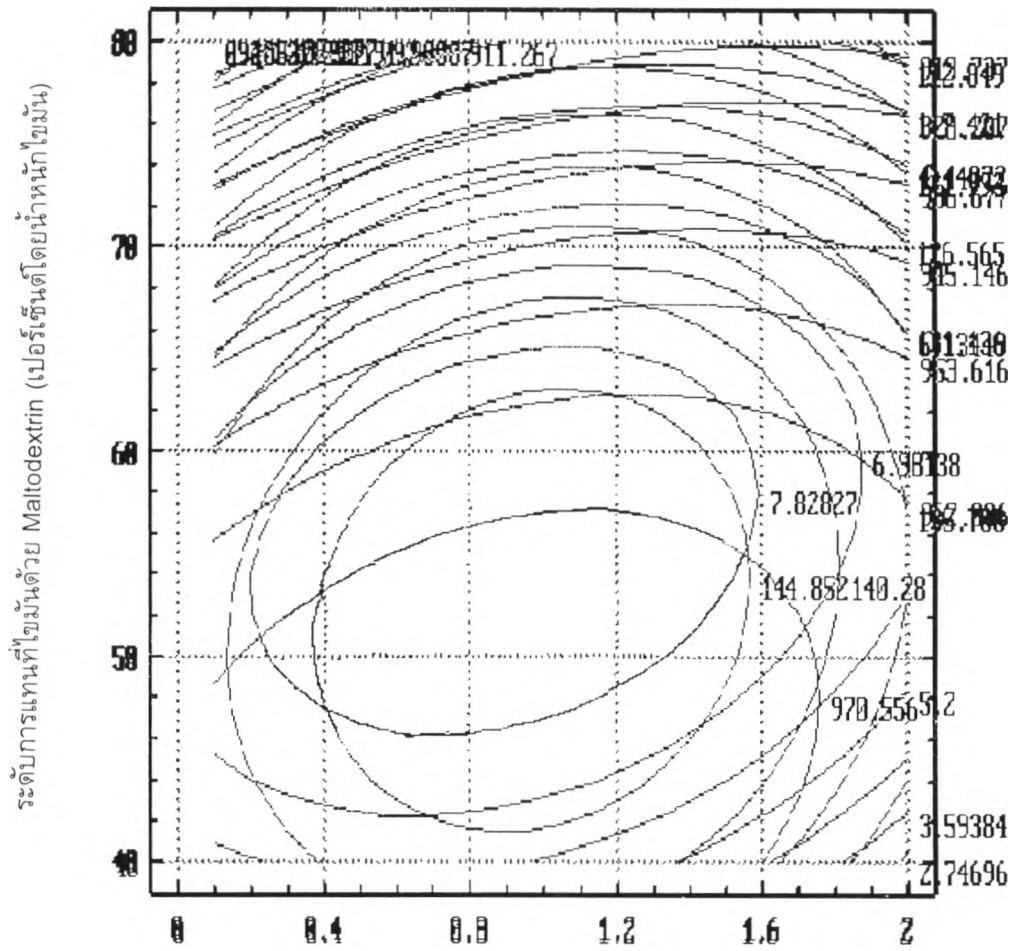

ภาพที่ 4.4 กราฟ contour plot ของ Symmetry index เด็กเมื่อใช้ Sucrose ester เป็นสารอิมัลซิไฟเออร์ และใช้ Maltodextrin เป็นสารทดแทนไขมัน โดยส่วนประกอบอื่น ๆ คงที่

ปริมาณ Sucrose ester (เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักแป้ง)

ภาพที่ 4.5 การซ้อนกราฟของค่าปริมาตรเด็ก Volume index และ Symmetry index เพื่อหาสภาวะที่เหมาะสมในการผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ปริมาณ Sucrose ester (เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักแป้ง)

เนื่องจากเค้กแกลอรีดำมีสมบัติทางด้านประสาทสัมผัสด้าน สี กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัสและรสชาติซึ่งเป็นลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงประเมินความชอบทางประสาทสัมผัสในด้านต่าง ๆ กับลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกสภาวะที่เหมาะสมในการผลิต พบว่าปริมาตรเค้ก Volume index และ Symmetry index มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่า R^2 สูง ส่วน Uniformity index ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่า R^2 ต่ำ ดังนั้นในการคัดเลือกสภาวะที่เหมาะสมในการผลิตจึงพิจารณาเฉพาะลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่มีผลให้คะแนนความชอบรวมอยู่ในระดับชอบปานกลางถึงชอบมาก (คะแนน 35-40) ซึ่งได้แก่ ปริมาตร (960-980 cm^3) Volume index (140-160 mm.) Symmetry index (7-9 mm.) โดยการช้อนกราฟ Contour plot ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสารอิมัลซิฟายเออร์และสารทดแทนไขมัน เพื่อพิจารณาขอบเขตของสภาวะการผลิตที่ให้ค่า ปริมาตร Volume index และ Symmetry index ในช่วงกำหนดข้างต้น สภาวะการผลิตที่ได้จะเป็นสภาวะการผลิตที่เหมาะสมเนื่องจากให้ลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคะแนนความชอบสูง

โดยทั่วไปการหาสภาวะการผลิตที่ดีที่สุดของค่าตอบสนองแต่ละค่า จะพิจารณาจากจุดกึ่งกลางของกราฟ Contour ของแต่ละค่าตอบสนอง จากการทดลองจะพิจารณาเฉพาะค่าตอบสนองที่ให้ค่า R^2 สูง ซึ่งจะประกอบด้วย ปริมาตร Volume index และ Symmetry index ซึ่งอ่านค่าจากกราฟได้ดังนี้

1. สภาวะการผลิตที่พิจารณาจากจุดกึ่งกลางของกราฟ Contour ของปริมาตร ได้แก่ สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 1.1% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 48%
2. สภาวะการผลิตที่พิจารณาจากจุดกึ่งกลางของกราฟ Contour ของ Volume index ได้แก่ สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 1.0% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 53%
3. สภาวะการผลิตที่พิจารณาจากจุดกึ่งกลางของกราฟ Contour ของ Symmetry index ได้แก่ สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 1.0% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 56%

เมื่อพิจารณาโดยรวมของค่าตอบสนองทั้งหมด จะหาสภาวะการผลิตที่เหมาะสมด้วยการช้อนกราฟ Contour plot (ภาพที่ 4.5) สามารถเลือกสภาวะการผลิตได้จากจุดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในพื้นที่ที่แรงเงาได้ แต่ในการทดลองได้เลือกสภาวะการผลิตโดยเลือกจุดที่เกิดจากการตัดกันของเส้นกราฟ Contour plot ซึ่งเป็นขอบด้านนอกของพื้นที่แรงเงาที่ซ้อนกัน เพื่อใช้เป็นสภาวะการผลิตเค้กเนยแกลอรีดำ ดังนั้นสภาวะการผลิตที่เหมาะสมในการผลิตเค้กเนยแกลอรีดำ ซึ่งอยู่ในขอบเขตของสภาวะการผลิตที่ได้จากการช้อนกราฟ Contour plot (ภาพที่ 4.5) ของปริมาตรเค้ก Volume index และ Symmetry index ได้แก่

1. สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 0.4% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 48%
2. สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 0.4% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 53%
3. สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 1.5% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 52%
4. สภาวะการผลิตที่ใช้ Sucrose ester 1.5% โดยน้ำหนักแป้ง และใช้ Maltodextrin แทนที่ไขมันที่ระดับ 57%

ตารางที่ 4.20 ผลการประเมินลักษณะผลิตภัณฑ์และคะแนนรวมของการทดสอบประสาทสัมผัส ณ สภาวะการผลิตที่เหมาะสม

สภาวะการผลิตที่เหมาะสม			ประเมินผลลักษณะผลิตภัณฑ์			
สารอิมัลซิฟายเออร์	สารทดแทนไขมัน	ปริมาตรเค้ก	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			คะแนนการยอมรับรวม (50)
			Volume index	Symmetry index		
1	0.4	48	970.50 $\pm$ 8.34	155.00 $\pm$ 2.58	8.00 $\pm$ 0.81	38.50 ^b $\pm$ 8.32
2	0.4	53	960.00 $\pm$ 5.88	144.75 $\pm$ 3.40	7.25 $\pm$ 0.50	37.15 ^b $\pm$ 6.15
3	1.5	52	962.00 $\pm$ 6.78	147.25 $\pm$ 2.21	7.25 $\pm$ 1.70	39.45 ^c $\pm$ 5.11
4	1.5	57	958.00 $\pm$ 5.16	142.50 $\pm$ 2.08	7.00 $\pm$ 0.81	34.09 ^a $\pm$ 7.61

จากผลการทดลองตารางที่ 4.20 เป็นการนำสภาวะการผลิตเค้กเนยที่เหมาะสมทั้ง 4 สภาวะซึ่งได้จากการซ้อนกราฟดังภาพที่ 4.5 มาทำทดลองผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำเพื่อทำการทดลองซ้ำว่า ที่สภาวะการผลิตทั้ง 4 สภาวะดังกล่าวนี้เป็นสภาวะการผลิตที่เหมาะสมหรือไม่ โดยประเมินผลเค้กเนยที่ผลิตในด้านปริมาตร Volume index และ Symmetry index ว่าอยู่ในช่วงที่กำหนดซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะที่ดี จากการทดลองในเบื้องต้นนั้นทำให้ทราบสภาวะการผลิตที่เหมาะสม ที่ทำให้เค้กเนยแคลอรีต่ำมีลักษณะที่ดีดังนี้ คือ มีปริมาตร (960-980 cm³) Volume index (140-160 mm.) และ Symmetry index (7-9 mm.) นอกจากนี้เค้กเนยแคลอรีต่ำทั้ง 4 สภาวะเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในด้าน สี กลิ่น ความละเอียดของเนื้อเค้ก ลักษณะเนื้อสัมผัส และรสชาติ โดยมีคะแนนความชอบรวมอยู่ในเกณฑ์ชอบปานกลางถึงชอบมากด้วย จากผลการทดลองตารางที่ 4.20 พบว่าเค้กเนยที่ผลิตตามสภาวะทั้ง 4 สภาวะนี้เป็นสภาวะการผลิตเค้กเนยที่เหมาะสมเนื่องจากมีปริมาตร Volume index และ Symmetry index อยู่ในช่วงดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นในการคัดเลือกสภาวะที่เหมาะสมเพียง 1 สภาวะเพื่อจะใช้ในการทดลอง ข้อ 4.6 ต่อไป จะพิจารณาจากคะแนนการยอมรับรวม ซึ่งจากการผลิตเค้กเนยทั้ง 4 สภาวะพบว่า เค้กเนยที่ผลิตโดยใช้สภาวะการผลิตที่ 1, 2, 3 และ 4 มีคะแนนการยอมรับรวมแตกต่างกัน ($p \leq 0.05$) โดยสภาวะการผลิตที่ 3 มีคะแนนการยอมรับรวมสูงกว่าสภาวะการผลิตอื่น ๆ ดังนั้นจะเลือกสภาวะการผลิตที่ 3 เป็นสภาวะการผลิตที่จะใช้ในการทดลองในข้อ 4.6 สำหรับสภาวะการผลิตที่ 3 เป็นสภาวะการผลิตซึ่งประกอบด้วย Sucrose ester 1.5 % โดยน้ำหนักแห้งและ Maltodextrin แทนที่ไขมันในระดับ 52%

4.6 ศึกษาการใช้ High concentrate ในเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ผลิตเค้กเนยแคลอรีต่ำที่ได้จากการทดลองข้อ 4.5

แปรปริมาณสาร High concentrate เป็น 3 ระดับคือ 0.25, 0.375, 0.50% โดยน้ำหนักสูตรทั้งหมด (total batch weight)

ประเมินผลการทดลองโดยการทดสอบประสาทสัมผัส ผลการทดลองแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 คะแนนการทดสอบประสาทสัมผัสด้านกลิ่น ของเค้กเนยแคลอรีต่ำ ซึ่งใช้ High Concentrate เป็นสารแต่งกลิ่นเนย

ปริมาณ High Concentrate (% น้ำหนักส่วนผสมทั้งหมด)	คะแนนเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลิ่น (1-7)
0	4.08 ^a $\pm$ 0.78
0.25	4.05 ^a $\pm$ 0.72
0.375	5.36 ^b $\pm$ 1.10
0.50	6.27 ^c $\pm$ 0.89

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ปริมาณ High concentrate มีผลต่อคะแนนการทดสอบทางประสาทสัมผัสด้านกลิ่นของเค้กเนยแคลอรีต่ำ ($P \leq 0.05$) เมื่อใช้ High concentrate เป็นสารแต่งกลิ่นเนยในปริมาณมากขึ้นทำให้เค้กเนยแคลอรีต่ำมีคะแนนกลิ่นสูงขึ้น ซึ่งหมายถึงกลิ่นเนยที่รุนแรง จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าเค้กเนยที่ใช้ High concentrate เป็นสารแต่งกลิ่นเนยของเค้กเนยแคลอรีต่ำปริมาณ 0.25% โดยน้ำหนักส่วนผสมทั้งหมดเป็นปริมาณที่ผู้ทดสอบทางประสาทสัมผัสยอมรับ โดยมีคะแนนการทดสอบด้านกลิ่นไม่แตกต่างจากเค้กเนยสูตรควบคุม ดังนั้นเค้กเนยแคลอรีต่ำจะใช้ High concentrate เป็นสารแต่งกลิ่นเนยหรือไม่ใช้ก็ได้ แต่ในการทดลองจะเลือก High concentrate ปริมาณ 0.25% โดยน้ำหนักส่วนผสมทั้งหมด เนื่องจากการใช้ High concentrate จะช่วยเพิ่มสีเหลืองให้กับเนื้อเค้กด้วย

4.7 ศึกษาองค์ประกอบทางเคมีของเค้กเนยสูตรควบคุมและเค้กเนยแคลอรีต่ำ

ผลิตเค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมันที่สรุปได้จากข้อ 4.6 วิเคราะห์ ความชื้น โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต เถ้า พลังงานผลการทดลองแสดงในตารางที่ 4.22 และโครงสร้างภายในเนื้อเค้ก (ภาพที่ 4.6)

ตารางที่ 4.22 องค์ประกอบทางเคมีของเค้กเนยสูตรควบคุม และสูตรลดไขมัน

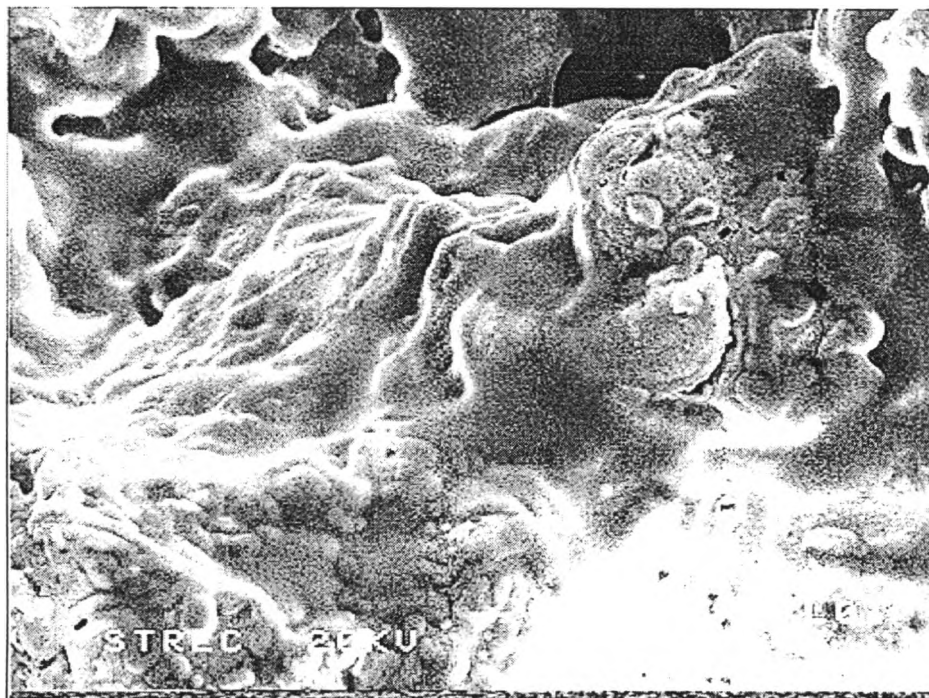
องค์ประกอบทางเคมี	ค่าเฉลี่ย ^a $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
	สูตรควบคุม	สูตรลดไขมัน
ความชื้น (%)	17.13	18.12
โปรตีน (%)	5.72	5.63
ไขมัน (%)	16.14	8.33
คาร์โบไฮเดรต (%)	60.77	62.27
เถ้า (%)	0.24	0.15
พลังงาน (cal/g.)	4107.35	3462.05

^a ค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ 2 ซ้ำ

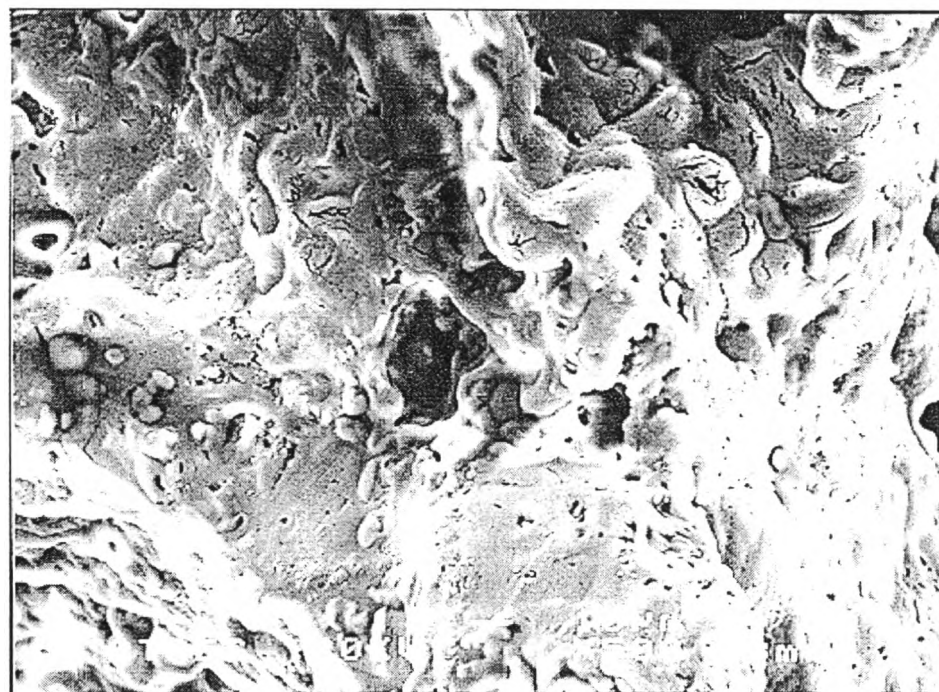
จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี ของเค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมัน พบว่า เค้กเนยสูตรลดไขมันมีปริมาณความชื้นสูงกว่าสูตรควบคุม ส่วนโปรตีน คาร์โบไฮเดรตและเถ้าใกล้เคียงกัน พลังงานและไขมันลดลงเทียบกับสูตรควบคุม

โครงสร้างภายในของเนื้อเค้ก ถ่ายด้วย Scanning Electron Microscope

เนื้อ (Crumb)

สูตรควบคุม

สูตรลดไขมัน

ภาพที่ 4.7 ภาพโครงสร้างเนื้อเค้ก ถ่ายด้วยกล้อง Scanning Electron Microscope (500x)

4.8 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของเค้กเนยแคลอรีต่ำในระหว่างการเก็บ

ผลิตเค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมันที่สรุปได้จากข้อ 4.6 บรรจุผลิตภัณฑ์ทั้งสองในถุงพลาสติกชนิด polypropylene ปริมาณ 100 กรัม เก็บตัวอย่างที่อุณหภูมิห้อง (25-28°C) และตู้เย็นที่อุณหภูมิ 4°C เป็นเวลา 7 วัน

ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพระหว่างเก็บ โดยสุ่มตัวอย่างทุก ๆ วัน มาวิเคราะห์ปริมาณความชื้น ค่า Hardness ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ปริมาณยีสต์และรา ผลการทดลองแสดงในตารางที่ 4.23-4.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ปริมาณความชื้น ค่า Hardness ของผลิตภัณฑ์ระหว่างเก็บ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ระยะเวลา (วัน)	ค่าเฉลี่ย $\pm$ เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
		ปริมาณความชื้น (%)		ค่า Hardness (kg.)	
		อุณหภูมิห้อง (25-28°C)	อุณหภูมิ 4°C	อุณหภูมิห้อง (25-28°C)	อุณหภูมิ 4°C
เค้กเนยสูตรควบคุม	0	20.56 ^d $\pm$ 0.04	20.56 ^d $\pm$ 0.04	1.07 ^a $\pm$ 0.02	1.07 ^a $\pm$ 0.02
	1	19.75 ^d $\pm$ 0.71	19.81 ^d $\pm$ 0.19	1.17 ^b $\pm$ 0.86	1.27 ^{ab} $\pm$ 0.02
	2	18.50 ^{bc} $\pm$ 0.19	18.61 ^c $\pm$ 0.03	1.33 ^b $\pm$ 0.07	1.56 ^{ab} $\pm$ 0.09
	3	17.44 ^{ab} $\pm$ 0.11	18.34 ^{bc} $\pm$ 0.45	1.60 ^{bc} $\pm$ 0.52	2.26 ^{bc} $\pm$ 0.48
	4	16.25 ^b $\pm$ 0.18	17.53 ^{ab} $\pm$ 0.06	1.47 ^b $\pm$ 0.07	2.43 ^{bc} $\pm$ 0.28
	5	16.79 ^b $\pm$ 0.29	16.40 ^a $\pm$ 0.24	2.36 ^c $\pm$ 0.07	2.45 ^c $\pm$ 0.31
	6	15.66 ^a $\pm$ 0.39	16.53 ^a $\pm$ 0.08	2.45 ^c $\pm$ 0.10	2.50 ^c $\pm$ 0.20
เค้กเนย สูตรลดไขมัน	0	20.56 ^{bc} $\pm$ 0.04	20.56 ^c $\pm$ 0.04	1.07 ^a $\pm$ 0.02	1.07 ^a $\pm$ 0.02
	1	21.60 ^c $\pm$ 0.05	22.12 ^c $\pm$ 0.05	1.29 ^{ab} $\pm$ 0.33	1.50 ^b $\pm$ 0.30
	2	21.11 ^c $\pm$ 0.04	21.19 ^c $\pm$ 0.06	1.57 ^b $\pm$ 0.57	1.86 ^c $\pm$ 0.32
	3	20.18 ^{bc} $\pm$ 0.09	20.48 ^c $\pm$ 0.07	1.70 ^b $\pm$ 0.38	1.98 ^{cd} $\pm$ 1.08
	4	18.56 ^{ab} $\pm$ 0.06	19.20 ^b $\pm$ 0.07	2.06 ^c $\pm$ 0.53	2.17 ^{de} $\pm$ 0.55
	5	17.08 ^a $\pm$ 0.03	19.08 ^b $\pm$ 0.03	2.38 ^{cd} $\pm$ 0.28	2.13 ^{ef} $\pm$ 0.06
	6	17.24 ^a $\pm$ 0.04	18.72 ^a $\pm$ 0.09	2.31 ^{cd} $\pm$ 0.31	2.42 ^{ef} $\pm$ 0.09
7	15.72 ^a $\pm$ 0.12	18.12 ^a $\pm$ 0.04	2.46 ^d $\pm$ 0.53	2.59 ^f $\pm$ 0.14	

a, b,... ตัวเลขที่มีอักษรกำกับต่างกัน จากแถวเดียวกัน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่า ระยะเวลาเก็บผลิตภัณฑ์และอุณหภูมิมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ปริมาณความชื้นและค่า Hardness ของเค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมันเมื่อเก็บนานขึ้น โดยมีปริมาณความชื้นลดลง ส่วนค่า Hardness เพิ่มขึ้น ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.24 ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ปริมาณยีสต์และรา ของผลิตภัณฑ์ระหว่างเก็บ

ชนิดผลิตภัณฑ์	ระยะเวลา (วัน)	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ($\times 10^2$ โคโลนี / กรัม)		ปริมาณยีสต์และรา ($\times 10^2$ โคโลนี / กรัม)	
		อุณหภูมิห้อง (25-28°C)	อุณหภูมิ 4°C	อุณหภูมิห้อง (25-28°C)	อุณหภูมิ 4°C
เค้กเนยสูตรควบคุม	0	-	-	-	-
	1	-	-	-	-
	2	-	-	-	-
	3	39	-	35	-
	4	43	-	39	-
	5	49	-	46	-
	6	54	37	59	41
เค้กเนย สูตรลดไขมัน	0	-	-	-	-
	1	-	-	-	-
	2	-	-	-	-
	3	37	-	34	-
	4	45	-	39	-
	5	50	-	44	-
	6	56	34	56	48
7	62	43	63	59	

- หมายถึง <30 โคโลนีต่อกรัมที่ dilution 10^{-2}

จากผลการทดลองพบว่า เมื่อเก็บผลิตภัณฑ์เค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมันที่อุณหภูมิห้อง (25-28°C) สามารถเก็บผลิตภัณฑ์ทั้งสองได้เป็นระยะเวลาเพียง 2 วันหลังวันผลิตโดยไม่เกิดการเสื่อมเสีย จากจุลินทรีย์ทั้งหมดรวมทั้งยีสต์และรา แต่เมื่อเก็บเค้กเนยสูตรควบคุมและสูตรลดไขมันในตู้เย็นที่ อุณหภูมิ 4°C สามารถเก็บผลิตภัณฑ์ทั้งสองได้เป็นระยะเวลา 5 วันหลังวันผลิต โดยไม่เกิดการเสื่อมเสีย จากจุลินทรีย์รวมทั้งยีสต์และรา